

Policy Brief
Sinteză de politici în domeniul educației

Lucia Argint-Căldare

**Profesor și părinte în secolul XXI:
între colaborare și confruntare**

Lucrarea a fost elaborată în cadrul Proiectului "Consolidarea colectivităților școlare: creșterea rolului părinților și comunităților în guvernarea educației", implementat de Institutul de Politici Publice cu suportul financiar al Programului de Sprijinire a Educației al Fundațiilor pentru o Societate Deschisă în cadrul Departamentului Buna Guvernare al Fundației Soros-Moldova și desfășurat în parteneriat cu Ministerul Educației, Culturii și Cercetării.

Autor:

Lucia Argint-Căldare,
dr. în istorie, profesor de istorie,
specialist principal, metodist DGETS,
cercetător științific la UPS "Ion Creangă"

Datele și constatările lucrării reflectă opinia autoarei și nu neapărat reprezintă punctul de vedere al finanțatorului. Autoarea își asumă responsabilitatea pentru interpretările și concluziile lucrării.

Mulțumim tuturor celor care ne-au sprijinit în elaborarea lucrării și, nu în ultimul rând, respondenților, care ne-au acordat timp și ne-au oferit informații.

Cuprins

Introducere.....	4
Fenomene contemporane în relațiile dintre părinți și cadrele didactice în Republica Moldova.....	6
Modalitățile de implicare a părinților în viața școlii.....	10
Așteptări și realități ale sistemului de învățământ în domeniul parteneriatului școală-familie.....	21
Sugestii privind colaborarea școală-familie în scopul realizării unor parteneriate durabile.....	27
Concluzii și recomandări.....	29
Bibliografie.....	33

Introducere

Pentru societatea contemporană din Republica Moldova, în această etapă de modernizare rapidă, printre problemele importante ale învățământului se găsește și parteneriatul școlii cu alți factori educaționali, între care colaborarea școală-familie ocupă un loc principal.

Relația familie-școală este prevăzută prin lege, fiind pusă în valoare de diferite documente de politică educațională naționale și internaționale și este un subiect tot mai activ abordat în literatura de specialitate și de diverse cercetări în domeniul educației.

Reformele ultimelor două decenii, inițiate în domeniul educației, au schimbat într-un fel caracterul relațiilor dintre familie și școală ca două instituții sociale-educaționale egale în drepturi și împuterniciri, când apriori ar trebui să se înțeleagă că părinții și cadrele didactice, fiecare cu experiențe și aspecte specifice de activitate, sunt parteneri egali în procesul educativ. Astfel, în pofida prevederilor din articolul 138 al Codului educației al RM, ce tratează *obligația părinților de a colabora cu instituțiile de învățământ, pentru a contribui la realizarea obiectivelor educaționale* și faptul că ei sunt *pasibili de răspundere în conformitate cu legislația în vigoare*¹ sau *obligația părinților de a fi implicați în procesul educațional*², lipsa unor documente reglatorii ce ar contribui la responsabilizarea părților implicate afectează rezultatele unor inițiative, îndreptate spre obținerea unei colaborări eficiente între părinți și cadrele didactice. Or, posibilul parteneriat familie-școală duce lipsă, la moment, de un mecanism mai clar de responsabilizare în primul rând a părinților, dar și de o schimbare semnificativă a atitudinii din partea educatorilor/profesorilor și a managerilor școlari față de comunicarea cu părinții, precum și de conștientizarea necesității unor strategii noi de stimulare și motivare în relația școlii cu partenerul său principal. Din aceste considerente, adaptarea sistemului de educație din Republica Moldova la realitățile economice, socioculturale etc. impune *o revizuire a sistemului de relații între factorii educaționali* alături de reevaluarea, reconsiderarea și modernizarea curriculumului în corespundere cu cerințele societății contemporane.

În pofida tuturor schimbărilor din sistemul de învățământ autohton, condiționate de modernizarea în corespundere cu tendințele educaționale moderne și standardele europene, pe parcursul întregii perioade după obținerea independenței Republicii Moldova, rămân în continuare actuale așa aspecte ca: necesitatea utilizării unui sistem de relații democratice, bazate pe adoptarea unei noi atitudini în primul rând față de copil/elev, activizarea și flexibilitatea relațiilor între actorii educației și asigurarea unei depline unități de acțiune a tuturor factorilor educativi.

În acest context, studiul de față, „Profesor și părinte în secolul XXI: între colaborare și

---

¹ Codul educației al Republicii Moldova. Capitolul II. *Drepturi și obligații*, aprobat la 17.07.2014, <http://lex.justice.md/md/355156/>.

² ME al RM, *Cadrul de referință al Curriculumului național. VI. Postscriptum*, Chișinău, 2017, http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_3966_CadruldereferintaalCurriculumuluiNaional23022017.pdf

confruntare”, efectuează o analiză multidimensională a formelor și a rezultatelor colaborării și comunicării protagoniștilor de bază ai parteneriatului școală-familie, bazându-ne atât pe literatura de specialitate, cât și pe constatările făcute în urma documentării, a observațiilor asupra atitudinii și a aprecierilor date de părinți și profesori cu privire la calitatea parteneriatului școală-familie în condițiile social-politice și economice din Republica Moldova.

O parte din informațiile și constatările utilizate au fost obținute în urma discuțiilor și activităților teoretico-practice cu părinții și profesorii – reprezentanți ai instituțiilor de învățământ preșcolar și ai instituțiilor de învățământ preuniversitar din diverse localități rurale³ și urbane⁴ din Republica Moldova, participanți la conferințe, mese rotunde, seminare și sesiuni de instruire, activități desfășurate pe parcursul anului academic 2016/2017. Pentru completarea cercetării am apelat atât la experiența profesională, cât și la unele rezultate din conținuturile chestionarelor și interviurilor, utilizate ca mijloace de evaluare în timpul formărilor desfășurate în anul școlar 2016/2017. De asemenea, au fost analizate și comparate subiectele postărilor și tendințele discuțiilor din spațiul on-line, de pe forumuri, site-uri și bloguri⁵, în mod special, de pe paginile unor grupuri active create de părinți și profesori pe cele mai solicitate rețele de socializare⁶, ce ar fi în stare să determine într-un mod anumit fel starea reală.

---

³ Programele de formare pentru profesori și părinți „Maluri și poduri” (*coaching* educațional) au fost realizate în satul Vorniceni, raionul Strășeni (25.11. 2017); satul Văsieni, raionul Telenești (18.12.2016, 22.01 2017), Masa Rotundă a Profesorilor și a Reprezentanților APL la IP Gimnaziul Văsieni, raionul Telenești, și IP Racovăț, raionul Soroca (11.03.2017), Forumul Educațional Local „Comunitatea activizată – școală dezvoltată” (04.05.2017) cu participarea profesorilor, părinților, elevilor și managerilor din IP Gimnaziul Văsieni, IP Gimnaziul Leușeni, IP Gimnaziul Suhuluceni, IP Gimnaziul Bănești, IP Gimnaziul Țânțăreni, Liceul Teoretic „Lucian Blaga” din raionul Telenești și IP Racovăț, raionul Soroca. Evenimentele au fost organizate de Centrul de Asistență și Intervenții Comunitare în cadrul proiectului „Comunitate activizată – școală dezvoltată”, cu sprijinul financiar al Fundației Soros-Moldova.

⁴ Atelierul de formare „Alegem să construim poduri” (06.03.2017), desfășurat în cadrul Conferinței Pedagogilor din Republica Moldova, ediția a XIII-a, cu genericul „Exigențele timpului – asigurarea eficienței”, Liceul Teoretic „Elimul Nou”, mun. Chișinău; atelierul de formare „Eu sunt Școala”, desfășurat în cadrul Conferinței Naționale „Tradiții asociative ale învățătorilor”, ed. a VII-a, cu genericul „Construim un nume în educație”, din 27 mai 2017, desfășurat la Colegiul Pedagogic „Vasile Lupu” din or. Orhei; ședința cu părinții claselor a VI-a de la LT „Mircea Eliade” din Chișinău, cu tematica „Părinți eficienți într-o lume online ineficientă” (aprilie 2017), în cadrul sesiunilor de formări pentru cadrele didactice și manageriale oferite de proiectul „Reforma învățământului în Republica Moldova” pentru implementarea Standardelor de competență a cadrelor manageriale din învățământul general, desfășurate în noiembrie-decembrie 2016, iulie-noiembrie 2017, în incinta ISE, or. Chișinău.

⁵ Mama.md, <https://mama.md/>;
Comunitatea inovatorilor în educație din Republica Moldova, de practică și învățare în domeniul educației, [UpGrade în Educație](https://www.facebook.com/groups/clubulparintilorconstienti/);
Clubul părinților conștienți, <https://www.facebook.com/groups/clubulparintilorconstienti/>;
Târgul Mămicilor Fermecate
<https://www.facebook.com/groups/TargulMamicilorFermecate/>.

⁶ Comunitatea META – Comunitatea Profesorilor din Moldova.
AGIRoMd, <https://www.facebook.com/profesorirepublicamoldova/>;
Reforma Educațională în Moldova, <https://www.facebook.com/agiromd/>;
Grupul Pedagogilor Solidari, <https://www.facebook.com/edumoldova/>;

Concepte-cheie: inițiativă, reforme de calitate, implicare proactivă, interes, de la educație de calitate pentru toți la participare de calitate pentru toți, educație în familie, suport pedagogic, competențe educaționale, comunicare asertivă, mijloace și instrumente de comunicare și relaționare.

Obiectivele cercetării:

- Analiza conținuturilor și efectelor comunicării între profesori și părinți în baza observațiilor și rezultatelor culese în cadrul unor activități teoretico-practice și ateliere de formare, desfășurate în diverse contexte și diverse instituții de învățământ preuniversitar din Republica Moldova în perioada 2016-2017.
- Examinarea gradului de implicare și de activism școlar al părinților, a tipurilor de parteneriate edificate în sensul asumării responsabilităților sociale.
- Stabilirea aspectelor forte și slabe în realizarea unui parteneriat eficient școală-familie.
- Identificarea oportunităților de menținere a unor relații eficiente cu părinții și a ajutorului oferit de școală acestora.
- Determinarea și aprecierea formelor specifice de colaborare școală-familie și a strategiilor motivatorii moderne utilizate în relația profesor-părinte.

Metodologia de cercetare. Pentru analiza și interpretarea datelor cercetării a fost utilizată o metodologie mixtă: calitativă și cantitativă. Metodologia *cantitativă* a fost bazată pe un design cvasiexperimental cu diverse grupuri de intervenție și grupuri de control. Aplicarea metodei *calitative* a constat în interviuri de grup (în total, 150 de persoane din diverse instituții) cu părinți (61 de persoane) și profesori (89 de persoane), al căror scop a fost completarea analizei cantitative prin ilustrarea unor informații și situații specifice, oferirea unor date informale noi și extinderea ariei de analiză asupra unor aspecte considerate relevante de către părinți. Metodele utilizate în acest studiu (analiză comparativă și cantitativă) au presupus totodată o reevaluare a literaturii de specialitate, a instrumentelor noi de comunicare între profesori și părinți ce țin de stabilirea motivației pentru colaborare în vederea realizării unui parteneriat productiv școală-familie.

Fenomene contemporane în relațiile dintre părinți și cadrele didactice în Republica Moldova

Pe fondul schimbărilor sociale din ultimii ani, problema relaționării pedagogi-părinți este supusă atenției întregii societăți și toate sursele de informare (televiziunea, radioul, presa, rețelele de socializare și site-urile de știri) indică și apreciază colaborarea dintre

---

Profesori și Părinți, Împreună pentru Educație, grup de dezbatere reală, [https://www.facebook.com/groups/248611258901578/?hc_ref=ARQUPnNXdJl3WytUUEYWKXH_QNC6Tcl0cWK30wwiOPIUZ3PKI7owcT9PFYTM4Aw6XQw](https://www.facebook.com/groups/248611258901578/?hc_ref=ARQUPnNXdJl3WytUUEYWKXH_QNC6Tcl0cWK30wwiOPIUZ3PKI7owcT9PFYTM4Aw6XQw;);
Grupul Părinților Solidari (Moldova), <https://www.facebook.com/groups/711435812292434/>;
<https://www.facebook.com/groups/480403062138616/>;
Clubul Părinților Conștienți, <https://www.facebook.com/ClubulParintilorConstienti/>.

familie și școală ca fiind un factor esențial în procesul de educare a copiilor. Deși dialogul cu familia rămâne a fi unul dintre elementele indispensabile ale reușitei școlare, în practică, rezultatele parteneriatului școală-familie nu sunt dintre cele mai optimiste.

Realitățile la început de secol XXI demonstrează că *familia* este o instituție în criză, iar societatea se află într-o stare confuză, dezarticulată, încurajând arbitrarul comportamental, falsele modele, atitudinile „trendy”, tendințele centrifuge și reacțiile standardizate. În schimb, mass-media și produsele internetului au căpătat un prestigiu nemeritat, devalorizând importanța și rolul educativ al familiei și al școlii. Inflația lor e dublată de o îngrijorătoare prăbușire a calității. Realitatea pare să confirme supoziția: „Este relația școală-familie o relație periclitată în societatea actuală?”.

Cauzele situației create pot fi variate:

- Climatul familial s-a deteriorat sub presiunea exercitată de șomaj, grijele materiale, migrație, instabilitatea politică, economică și socială, pierderea încrederii în valori.
- Părinții sunt încă adepții vechii mentalități conform căreia absolvirea școlii este garantată din start.
- Neînțelegându-și corect rolurile, mai exact noile roluri, cadrele didactice și părinții se învinovățesc reciproc.
- Oferta educațională a școlii și curriculară la decizia școlii, adesea, sunt fie reduse, insuficiente, fie inadecvate în raport cu așteptările și nevoile de educație și orientare ale elevilor și părinților.
- Eșecul școlar pronunțat în rândul elevilor din familii sociale defavorizate.
- Formalismul apărut în relația școală-familie ca urmare a unor disfuncționalități cu care se confruntă cadrele didactice în receptarea modificărilor legislative.
- Subfinanțarea sistemului și slaba motivare a multor cadre didactice pentru atingerea standardului profesional.
- Inerție instituțională *de facto*, comparativ cu tonul laudativ al proceselor-verbale de conformitate și acreditare a școlilor.
- Provocările mediului virtual și devalorizarea autorității părintelui și a profesorului.
- Deficitul unor modele pozitive de comportament proactiv. Multe din exemplele promovate la posturile TV, cultura străzii și limbajul de cartier s-au mutat în clasă etc.
- Colectarea ilicită de fonduri⁷ și problemele legate de integritate în educație.
- Ignorarea principiilor benevole, a modalităților legale și a cadrului normativ-

---

⁷ În situațiile când, legalizându-și activitatea, asociațiile părintești încearcă să dezmințim reputația proastă de paravan pentru menținerea și încurajarea actelor de corupție.

juridic ce reglementează activitatea organizațiilor obștești ale părinților⁸.

- Riscuri și vulnerabilități la corupție. Managementul riscurilor de corupție etc.

Transformările din Republica Moldova prin care au trecut și trec *familia* ca instituție socială, începând cu perioada imediată după destrămarea URSS și până în prezent⁹, și *școala*, ca urmare a multor fenomene sociale cu impact și a reformării sistemului autohton al educației, (proces ce continuă de peste două decenii), au influențat inevitabil caracterul relaționării celor doi subiecți de bază ai educației copiilor: școala și familia.

Parteneriatul școală-familie este abordat în literatura de specialitate ca fiind o relație prin intermediul căreia personalul școlii acționează împreună cu familia și alți membri ai comunității în vederea susținerii copiilor, ca aceștia să aibă succes școlar¹⁰.

Motive pentru care școala și familia stabilesc legături între ele:

- părinții sunt responsabili juridic de educația copiilor lor;
- învățământul nu este decât o parte din educația copilului; o bună parte a educației are loc în afara școlii;
- influența atitudinii parentale asupra rezultatelor școlare ale elevilor, în special asupra motivațiilor învățării;
- unele comportamente pozitive ale părinților pot fi stimulate datorită dialogului cu școala;
- obinerea unei consolidări a integrității instituționale.

Astfel, ca în trecut, rolul instituțiilor sociale (în special părinții și profesorii), implicate în dezvoltarea instituțiilor școlare, practic nu s-a schimbat, subiecții educației având și în continuare diverse posibilități de a influența constructiv gestiunea școlară etc. Totodată, potrivit conceptelor moderne, scopul prioritar al educației contemporane urmărește crearea unor condiții optime necesare dezvoltării armonioase a copilului. Iar familia poate atinge acest obiectiv prin nemijlocita sa implicare și participare activă în viața copilului, prin susținerea și înțelegerea problemelor reale ale copilului la diferite etape ale dezvoltării acestuia. În ceea ce privește rolul învățământului modern, sarcina acestuia constă, în primul rând, în a atrage părinții contemporani să participe mai activ

---

⁸ A. Gremalschi et al., *Ghid pentru organizațiile obștești ale părinților elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal*, Chișinău, 2016, [ghid_pentru_organizatiile_obstesti_ale_parintilor.pdf](#)

⁹ *Modelul familiei în tranziție și răspunsul politicilor publice la schimbări de valori și structuri sociale în Republica Moldova*, https://www.unicef.org/moldova/2007_005_Rom_Family_in_transition.pdf.

¹⁰ I. Bryan, Ch. Holcomb-McCoy, *School Counselors' Perceptions of Their Involvement in School-Family-Community Partnerships Professional School Counseling*, v. 7, n. 3, p. 162, 2004, <https://eric.ed.gov/?id=EJ701884>; Joyce L. Epstein et al., *School, Family, and Community Partnerships: Your Handbook for Action*, 2009; *School, Family, and Community Partnerships*, 2008, https://www.brown.edu/academics/education-alliance/sites/brown.edu.academics.education-alliance/files/uploads/KLOOM_sfcp_entire.pdf

la educația propriilor copii, în a contribui la dezvoltarea responsabilității părinților pentru viața și sănătatea copiilor, astfel sporind rolul lor în formarea personalității copilului. Or, rolul conducător în procesul de educație îl are, fără îndoială, școala, dar cel mai apropiat colaborator al școlii, familia, trebuie să o secondeze de aproape și sincer. Dintotdeauna școala a colaborat cu părinții în diverse forme, dar astăzi, din punctul de vedere al cerințelor sociale, apare mai mult ca niciodată necesitatea întăririi legăturii dintre școală și familie. În acest sens, studiile contemporane indică că parteneriatele pot fi construite numai dacă *inițiativa* vine din partea școlii.

Dar, între polul fix al anchilozării instituționale și polul spectaculos al mediului online, singurul mediator posibil este familia. Părinții sunt singurii care pot exercita control și pot modifica echilibrul de forțe, reprezentând astăzi o zonă activă, cu adevărat decizională și capabilă să intuiască toate curente viitorului în cazul când există dorință. Intervenția pozitivă a părinților în activitatea școlară influențează, la rândul său, felul în care copiii abordează școala. În cazul Republicii Moldova, părinții sunt, în general, interesați de implicare, dar adoptă o atitudine pasivă, s-ar părea că nu își dau de la început seama că e nevoie să se implice în activitatea școlii, nu din dezinteres, ci parcă ar aștepta un semnal, o invitație din partea școlii¹¹. Cu toate acestea, experiența multor state ale lumii demonstrează că anume creșterea nivelului de implicare a părinților în problemele sistemului educației a devenit unul dintre factorii declanșatori ai reformelor școlare din întreaga lume¹². În asemenea situație, motorul schimbării venind de jos, dinspre părinți, adică din comunitatea indivizilor cel mai direct interesați de cât de eficientă și vizibilă e educația pentru copiii lor. Intervenția familiei este deosebit de necesară în situația când școlile se pot ciocni mereu de provocări birocratice, instabilitate legată de metodologii, proceduri și drepturi salariale; apar, în ultima vreme, printre profesori tot mai mulți reprezentanți ai unei mase critice de indivizi mediocri intelectual ca rezultat al crizei de cadre didactice, al completării colectivelor pedagogice cu tineri specialiști, adesea incompetenți, slab pregătiți ca urmare a devalorizării profesiei de profesor și a accesului liber la facultățile pedagogice pentru un număr tot mai mare de studenți, apriori nemotivați de a continua cariera pedagogică. În situația creată, o speranță rămâne în cât de rapid se vor instrui părinții tineri, cât de bine își vor defini o viziune alături de copii și cât de puternici vor deveni în presiunile pe care vor învăța să le pună pe sistem.

Conform multiplelor studii¹³ realizate în țările cu mari tradiții în domeniul învățământului, implicarea părinților în educația copiilor este crucială pentru succesul în viață al acestora:

- contribuie la atingerea unor rezultate mai bune ale învățării;

---

¹¹ *Comunicarea profesori-părinți în școlile din medii dezavantajate. Rezultatele unui program de formare*, coord. D. Goia, Buc., Editura Universitară, 2017, 95/comunicarea_profesori_parinti_in_scoli_din_medii_dezavantajate/11452.

¹² F. Cankar, T. Deutsch, M. Kolar, „Teachers and Parents – Partners with Different Expectations”, *International Journal about Parents in Education*, 2009, vol. 3, No. 1, p. 15-28.

¹³ Paulina Gușan, „Sfaturi de la profesori pentru părinți: «Setează așteptări mari de la copiii tăi»”, <http://evenimente.md/sfaturi-de-la-profesori-pentru-parinti-seteaza-asteptari-mari-de-la-copiii-tai>.

- duce la creșterea motivației copiilor de a învăța;
- formează și dezvoltă cultul învățării;
- reduce absenteismul și abandonul școlar;
- racordează oferta educațională a școlii la cerințele beneficiarilor direcți ai educației – ale elevilor, părinților și comunităților;
- dezvoltă parteneriatele elevi-părinți-școală-comunitate;
- consolidează legăturile umane dintre copii, părinți și cadrele didactice;
- creează medii incluzive de învățare, oferind tuturor copiilor posibilitatea de a se dezvolta și afirma;
- eficientizează comunicarea școală-părinte;
- facilitează meritocrația, diminuează fraudă academică;
- sporește autoritatea și prestigiul cadrelor didactice din școală;
- contribuie la socializarea academică (educațională) a părinților;
- crește nivelul de încredere al părinților în cadrele didactice;
- oferă sprijin școlii în extinderea și diversificarea activităților instructiv-educative, cultural-sportive și de agrement;
- facilitează găsirea unor soluții de consens în rezolvarea unor probleme, care ar satisface interesele tuturor părților implicate.
- ajută la îmbunătățirea serviciilor educaționale și a condițiilor materiale (de ordine, confort și siguranță) în școală etc.

Modalitățile de implicare a părinților în viața școlii

În Republica Moldova, cadrul normativ-juridic existent oferă părinților următoarele modalități de implicare în viața școlii:

1. prin intermediul cadrului instituțional oferit de școală (adunări ale părinților la nivel de clasă și de școală; comitete de părinți la nivel de clasă; comitete consultative ale părinților la nivel de instituție de învățământ; reprezentanți ai părinților în consiliile de administrație ale școlilor);
2. prin intermediul organizațiilor asociative, organizații care, *de iure*, sunt absolut independente de instituțiile de învățământ și ar trebui să interacționeze cu ele în baza unor acorduri de parteneriat.

Evident, în cazul cadrului instituțional oferit de școală, implicarea părinților se realizează doar sub îndrumarea instituției de învățământ, părinții nedisponând de competențe decizionale. Juridic, părinții nu poartă responsabilitate pentru educarea copiilor, orice situație extraordinară este pasată în responsabilitatea școlii.

În cazul organizațiilor asociative, părinții pot iniția și desfășura activități instructiv-

educative mult mai diverse, având o autonomie mult mai mare, în special în atragerea de diverse ajutoare în folosul școlii.

Cu toate acestea, majoritatea părinților nu reușesc să creeze o bună comunicare între ei și profesori, deși știu cu toții că dezvoltarea unei bune relații părinte-profesor este esențială pentru buna dezvoltare a elevilor. În acest context, este necesar a aminti mai mulți factori care creează impedimente unei colaborări constructive între profesori și părinți. Or, obstacolele în calea relației școală-familie pot fi de ordin *comportamental* (comportament necorespunzător întâlnit atât printre părinți, cât și printre profesori și manageri școlari), fie de ordin *material* (relația școală-familie cere un plus de efort material și de timp).

Până în prezent, suntem martori ai unor fenomene ca reflexele rușinoase ale unor părinți de a se așeza în ultima bancă, au teamă de a vorbi deschis la ședințele cu părinții, suspiciunea că îndrăznelile lor se vor repercuta răzbunător asupra copiilor, manifestarea nejustificată a sindromului „capului plecat” etc. Mulți părinți resimt un disconfort în a-și asuma roluri de conducere și cei mai mulți profesori nu se simt confortabil implicând părinții în astfel de roluri, și la alt pol întâlnim o altă categorie de părinți care, neavând suficiente abilități de comunicare asertivă, vin doar cu pretenții și atacuri verbale, isterice la adresa școlii în timpul ședințelor cu părinții. Barierele principale constau în relații de putere unilaterale între școală și familie, participare inadecvată a profesorului în ceea ce privește stabilirea și susținerea relației cu părinții, timp și resurse materiale limitate pentru implicarea părinților (lipsa de timp a părinților pentru a se informa cu privire la problemele legate de școală) și presiuni datorate măsurilor de responsabilizare¹⁴. Tot aici amintim existența unor profesori care nu știu cum să comunice cu părinții, cum să păstreze legătura cu aceștia, la fel cum există părinți care, în momentul în care află ca trebuie să meargă la o întrunire școlară, preferă să absenteze, considerând acest lucru fără importanță¹⁵. Tot aici pot fi evidențiate și: programul încărcat al profesorilor, părinți și profesori care nu vorbesc „aceeași limbă”; stilurile educative de extremă: atitudinea exagerat de protectivă (*over-protectiveness*) a părinților versus neglijența și indiferența parentală; participarea și utilitatea implicării părinților în procesul educațional sunt percepute în mod diferit de cadrele didactice și de comunitatea de părinți ș.a.m.d.

Un factor care frânează relația este neimplicarea multor părinți în actul educației din cauza întreruperii pentru perioade mai mari sau mai mici a contactului părinților cu copiii lor, adesea lăsați în grija bunicilor sau a unor persoane străine de familie. Este datorită oricărui cadru didactic să monitorizeze întregul sistem de factori care influențează formarea copilului, să-i orienteze astfel încât acțiunea lor să fie pedagogică, mai aproape de școală. Acțiunea adulților ar trebui să fie orientată nu doar spre copilul de care sunt legați, ci către toți copiii. În fond, îi pregătim pe copii pentru o

---

¹⁴ Howard S. Muscott et al., „Crearea parteneriatului familie-școală prin implicarea familiilor în sistemul școlar de sprijin pozitiv al comportamentului”, articol tradus din revista *Teaching exceptional children*, vol. 40, nr. 6 iulie/august 2008, <http://copil-speranta.ro/files/Crearea%20parteneriatului%20familie-scoala.pdf>

¹⁵ „Comunicarea părinte-profesor”, http://www.calificativ.ro/Comunicarea_Parinte_Profesor-a15630.html.

societate mai bună, mai democratică și nu trebuie să ne fie indiferent cum se vor comporta copiii de azi peste 15-20 de ani.

Psihologul român Aurora Liiceanu susține că dezbaterile legate de educație reies și din faptul că actualmente profesorii nu vor să fie decât „niște agenți educaționali, care se manifestă în conformitate cu posibilitățile lor și felul în care gândesc ei educația. Ei nu mai vor să se ocupe de partea de formare a personalității, ci vor doar să fie informaționali, adică să ofere informație, ori părinții care vor să scape și ei într-un fel de copii, să se ocupe altcineva de ei, din comoditate sau, mă rog, din lipsă de timp, și-ar dori ca această formare a personalității, a persoanei care este copilul în devenire să fie și o obligație sau o preocupare pentru profesori, ceea ce ei nu vor. Și din acest conflict între a defini care sunt atribuțiile profesorului și care sunt obligațiile părinților apare acest conflict în care copiii sunt la mijloc”¹⁶ – fenomene comune și pentru sistemul de educație din Republica Moldova.

În acest context, are sens să fie concretizate rolurile funcționale ale fiecărei instituții sociale implicate direct în educația copiilor.

Este bine cunoscut faptul că în primele etape ale vieții, responsabilitatea educării copilului revine familiei. Impactul familiei asupra dezvoltării și achizițiilor școlare ale copilului a fost cercetat de către specialiști, studiile demonstrând că dezvoltarea copilului este influențată în proporție de 70% de familie, iar adaptarea școlară este influențată de familie în proporție de 74%¹⁷. Copiii vin la școală cu 90% din minte deja formată: matricea fiecăruia de receptivitate, concentrare și curiozitate e deja „turnată” de acasă și din grădiniță. Starea generală de hărnicie, reziliență și răbdare sunt iarăși valori atitudinale care pornesc de acasă, din cât a reușit fiecare familie să-și ancoreze deja copilul în realitate și în responsabilitățile acestei vieți. Inteligența generală, predispoziția de a fi curios, dornic să afle, să participe la învățare sunt, de pildă, vizibile, diferențiat, de la un copil la altul, în prima zi de școală. În mod firesc, părinții sunt primii educatori ai copilului, familia are legături primare cu copilul prin rudenie directă, astfel de relație presupunând și o componentă emoțională indispensabilă, care trebuie să se regăsească și în responsabilitatea părinților pentru viața și viitorul copilului. Acești factori determină ulterior specificul caracterului acțiunilor de educare a copilului.

În obligațiile de educare ale cadrului didactic intră obligațiile de a transmite copiilor noi cunoștințe, informarea copiilor cu privire la regulile și normele de conduită socială. Orice învățător poate, dintr-o singură privire, să intuiască bagajul pe care fiecare copil îl aduce de acasă. Învățătorul îl preia, îl modelează, îl direcționează și îl așază într-o rutină de lucru și pe anumite trasee strategice de gândire. Învățătorii foarte buni au putere transformațională mai mare, cei slab pregătiți merg, adesea, în inerția formării anterioare a fiecărui copil. Acțiunile efectuate de pedagogi sunt însă dictate mai mult

---

¹⁶ „De ce este sistemul de educație un dezastru? Răspunsul Aurorei Liiceanu”, postat 19.02.17, <http://www.digi24.ro/stiri/actualitate/social/de-ce-este-sistemul-de-educatie-un-dezastru-raspunsul-aurorei-liiceanu-672767>.

¹⁷ Stela Dumitru, „Parteneriatul școală-familie – vector esențial al managementului clasei de elevi”, postat 11 oct. 2017, https://socidoc.com/download/consilierea-familiei-parteneriatul-scoala-familie-vector-esential-al-managementului-clasei-de-elevi_59deaded64ab242ccc3dd33_pdf#

de caracterul atribuțiilor de serviciu și nu sunt practic influențate de o dependență emoțională sau de relațiile de rudenie cu elevii săi. Spre deosebire de părinți, care efectuează activitatea de educare a copilului în regim non-stop, cadrele didactice se ocupă cu această activitate în timpul orelor de școală.

Reieșind și din faptul că cadrele didactice ar trebuie să demonstreze competențe profesionale în domenii și probleme legate de educație, anume școala este acea instituție socială care urmează să inițieze o relație practică cu familia în calitatea ei de primul educator al copilului. Acțiunile în comun acord al familiei cu școala reprezintă o condiție de bază a procesului de dezvoltare a copilului.

Totodată, menționăm că colaborarea amintită poartă într-o anumită măsură un caracter impus, deoarece ambele instituții de educare simt nevoia obiectivă de conlucrare și susținere reciprocă. Familia și școala reprezintă într-o oarecare măsură o pereche cu același itinerar și obiective, al cărei efort este îndreptat spre realizarea unuia și aceluiași scop de bază în educarea copilului. O condiție eficientă în relaționarea profesorilor cu părinții sunt acțiunile educaționale diferențiate, întreprinse după principiul completării reciproce. În cazul când unele acțiuni ale unui subiect educațional se realizează fără a ține cont de poziția celeilalte părți, această relație se soldează cu un rezultat negativ – formalizarea procesului de relaționare, ignorarea colaborării și reducerea încrederii. Necoordonarea în comun a acțiunilor ce îi vizează pe ambii factori educaționali produce, ca efect, apatia, lipsa de inițiativă și nesiguranța în reușita acțiunilor educaționale.

În urma discuțiilor cu părinții la sesiunile de instruire „Maluri și poduri” și ca rezultat al interviului și chestionării participanților, s-a determinat că 88% din părinții intervievați au dat dovadă de interes pentru rezultatele și calitatea educației efectuate și consideră ca prioritate existența unor relații bune cu propriii copii. Părinții conștientizează că crearea unor relații eficiente cu copiii, stabilirea unor contacte de încredere, în mare parte, depind de timpul acordat și petrecut împreună cu copiii. Apreciind „foarte important” acest factor, 57% din părinții intervievați au exprimat și o insatisfacție din cauza lipsei de posibilitate de a petrece mai mult timp cu propriii copii. Printre cauzele insuficienței comunicării cu copiii, părinții au evidențiat activitatea legată de serviciu și efortul și timpul acordat lucrului casnic. Totodată, 24% din părinți, recunoscând unele probleme în relațiile cu copii, nu au fost în stare să explice motivele concrete ale apariției înstrăinării între ei și copiii lor, ceea ce denotă necesitatea acordării unei consilieri pedagogice din partea profesorilor, în funcție de nivelul lor profesional.

Trebuie să evidențiem că, în linii generale, părinții își apreciază înalt potențialul propriu de bun educator: 23% din părinți și-au apreciat foarte înalt competențele educaționale, alți 46% consideră că au un nivel suficient/destul de bun de competențe necesare pentru educarea copilului, așa încât nu fie nevoie să apeleze la ajutorul pedagogilor. Din rezultatele de mai sus, reiese că 70% din părinți sunt siguri de potențialul lor de a-și educa copiii și nu consideră necesar să fie ajutați. Cu toate acestea, practica demonstrează că anume o astfel de categorie de părinți, care sunt interesați de procesul și calitatea educației copiilor lor, au cel mai mult nevoie de inițiere și consiliere în domeniul psihopedagogic, deoarece lor le este caracteristică o supraapreciere nefondată în propriile forțe și în competențele de educare. Asemenea părinți ignoră

adesea sfaturile pedagogilor, considerând că experiența personală de viață este suficientă pentru educarea integră a copilului. Observațiile specialiștilor confirmă că mulți dintre părinții contemporani se conduc în procesul de educare reieșind din tradițiile caracteristice familiei lor și din experiența generațiilor anterioare. Astfel de manifestări pot fi ușor observate și în discuțiile părinților care formează grupul *AntiParenting* de pe Facebook (48.688 de membri), unde participanții adesea se pronunță împotriva curentelor de parenting¹⁸, pledând pentru revenirea la tradiționalele metode de educație, în care sunt acceptate și pedepsele fizice.

Secolul al XXI-lea se dovedește a fi atât de vertiginos, încât valorile tradiționale familiale ajung a fi, în unele cazuri, destul de depășite și nu mai corespund cerințelor, tendințelor și valorilor societății contemporane. Acestea sunt sorgințile ce duc la apariția conflictelor între părinți (generațiile X și Y) și copii (generația Z), conflicte legate de neînțelegerea de către generația mai în vârstă a cerințelor vieții contemporane și de încercările tinerilor de a depăși conservatismul valorilor tradiționale familiale învechite.

Copiii contemporani nu mai pot fi motivați cu argumentele de odinioară de genul „*în viață nu faci doar ce-ți place*” sau „*pe vremea mea, așa se făcea*”. Generațiile de astăzi se pregătesc pentru un alt nivel de conștiință și comunicare. Generația maturilor au trecut printr-o etapă a omenirii, ei vor trece prin alta. Pe timpuri aveam, într-adevăr, bucuria de a ne vedea părinții și profesorii mulțumiți. Exista un respect pentru cel mai mare în rang sau mai în vârstă, nu neapărat autentic, dar în conformitate cu ordinea socială, pe care, dacă nu o respectai, sufereai marginalizat. Pentru copiii noștri nu mai funcționează autoritatea formală¹⁹. Realitatea e că cele mai importante moduri de operare în viață se formează între 12 și 24 de ani și că în intervalul acesta tinerii au nevoie de mentori, de adevărați îndrumători. *Părinții uită să se reinventeze, să devină parteneri inspiraționali pentru copiii lor.* Cad prea mult în judecăți, pretenții și speech-uri motivaționale de pe poziții de putere, la care creierul adolescent este programat să facă alergie pur și simplu. Pentru că se află în perioada de desprindere a identității sale de familie, orice poziție autoritară sau proiecție a fricii parentale îl îndepărtează.

În acest sens, un ajutor sau suport cu caracter consultativ poate fi oferit de școală părinților, consilierea fiind foarte necesară și utilă în asemenea situații, pentru a găsi compromisurile necesare și o înțelegere între membrii familiei de diferite generații, aflați în conflict. Soluțiile găsite în asemenea situații adesea confirmă existența unor relații de încredere și a interrelaționării constructive între familie și școală în calitatea lor de subiecți egali în educarea copiilor.

Exemple de viziuni învechite ale părinților în procesul educării copiilor:

1. Convingerea preconcepută a multor părinți că a „fi primul din clasă” le poate asigura copiilor un viitor strălucit. Cu toate că numeroase studii și articole publicate demonstrează că „notele sau calificativele produc obișnuințe mentale, standardizare

---

¹⁸ AntiParenting. <https://www.facebook.com/groups/Antiparenting/>.

¹⁹ „Copiii noștri sunt pe pragul dintre două lumi”, <http://www.forbes.ro/articles/copiii-nostri-sunt-pe-pragul-dintre-doua-lumi-97492>

și constrângere prin raport cu sistemul actual"²⁰, părinții continuă să ceară și să insiste ca copiii să obțină cele mai înalte note la toate disciplinele, influențând negativ motivația școlară și dezvoltând inconștient, la copii, deprinderi de a trișa (prin copiere) sau a cerși fâțiș note mari etc.

2. Pentru mulți părinți din Republica Moldova pare firesc să-și bată copiii. 2 din 10 părinți, mai des părinții copiilor sub 10 ani, consideră că e acceptabil să i se dea copilului o palmă atunci când acesta este neascultător. Mai mult, 4 din 10 părinți consideră că bătaia este o măsură de educație eficientă și poate fi justificată²¹. Deci, poate fi privită ca parte din educație, și nu ca o ieșire necontrolată a părintelui! În așa mod violența și lipsa de respect față de persoană se promovează și de către părinți. Atât timp cât va exista vorba: „Eu te-am făcut, eu te omor”, atât timp cât părintele își iubește copilul condiționat, o parte din societatea noastră nu va realiza că vom rămâne diferiți de societățile civilizate spre care tindem, în care fiecare persoană (copil sau adult) este respectată.
3. O problemă pregnantă este lipsa unei conștientizări obiective a orientării profesionale, când părinții (circa 67%) insistă ca copiii lor să obțină studii superioare. În asemenea caz, părinții se conduc nu atât de planurile ambițioase legate de un viitor prosper, ci din dorința de a crea pentru copiii lor condiții cât mai prielnice, ce ar putea garanta un loc de muncă și o adaptare mai ușoară la viața matură. Însă părinții nu prea țin cont de ultimele schimbări survenite în viața socială, unde obținerea de către tineri a studiilor superioare nu mai oferă siguranța obținerii unui loc de muncă bine plătit. Astfel, notele bune și studiile superioare nu mai sunt garanția unei securități economice aproape nicăieri în lume, tot mai mult se pune accentul pe creativitate, competențe și abilități practice. Or, dacă până ieri școlile au fost o rampă de lansare către succes, astăzi și-au pierdut vizibil autoritatea în formarea exclusivă a indivizilor funcționali: ele sunt deja concurate de o sumă de programe și cursuri alternative, de sisteme de pregătire individuală, de curriculumuri personalizate și tehnologii care facilitează învățarea.

În acest sens, conform datelor statistice ale Biroului Național de Statistică din Republica Moldova, din numărul total de șomeri înregistrați în anul 2016, 8,2% sunt persoane cu studii superioare²². Însă cifra enunțată nu reprezintă situația reală de pe piața autohtonă a muncii, deoarece există fenomenul șomajului ascuns, ceea ce presupune că cifra reală a șomerilor cu studii superioare poate fi mai mare decât cea oficială.

În condițiile în care economia națională suferă de lipsa unui număr mare de muncitori și de specialiști calificați, printre părinți (aproximativ 4%) persistă un interes redus pentru învățământul profesional, cu toate că datele statistice, prezentate de Ministerul

---

²⁰ „Garantează nota 10 succesul unui elev? Vezi ce spun psihologii!”, <http://www.click.ro/news/national/garanteaza-nota-10-succesul-unui-elev-vezi-ce-spun-psihologii>

²¹ *Violența față de copii în Republica Moldova: Raport asupra studiului*, coord. D. Petruți, Ch., 2007, https://www.unicef.org/moldova/Violence_against_children_ro.pdf

²² <http://www.date.gov.md/ckan/ru/organization/1162-biroul-national-de-statistica>

Educației, indică o creștere a numărului de elevi înscriși în ultimii ani în colegiile din Republica Moldova (30.428 de înscrieri în anul 2015/2016 comparativ cu 29.810 de candidați în anul 2014/2015). În același timp, instituțiile de învățământ superior din republică s-au ciocnit în anul 2017/2018 cu o criză acută de candidați la admitere, chiar și la locurile bugetare (81.669 de studenți înscriși la studii în 2015/2016 față de 89.529 de studenți admiși în anul 2014/2015)²³. Datele de mai sus indică o slabă informare a părinților sau o necunoaștere totală a situației interne legate de perspectivele, ofertele și condițiile pieței de muncă din Republica Moldova.

Totodată, 24% din părinții prezenți la formări au recunoscut că nu se ocupă de educație în mod sistematic, ceea ce denotă un nivel scăzut de responsabilitate parentală pentru rezultatele educației. Putem presupune că anume din aceste familii fac parte cei care formează categoria de familii social-devaforizate, cu copii al căror viitor este incert: aceștia adesea nu-și găsesc locul lor în viață, fiind tentați de a porni pe căi social-periculoase.

În discuțiile despre responsabilitatea părinților, participanții și-au expus atitudinea față de ideea de divizare egală a responsabilității cu școala în felul următor: familia rămâne responsabilă în primul rând pentru sănătatea copilului, comportamentul acestuia, pregătirea pentru viața independentă, dar și pentru continuitatea și transmiterea valorilor familiale. Școlii i-a revenit în continuare misiunea de a oferi studii, socializare și orientare profesională de calitate.

În același timp, nu toți părinții (circa 56%) au demonstrat predispunere și responsabilitate pentru implicarea în dezvoltarea socializării copiilor, delegând școlii cea mai mare parte din obligațiile pentru dezvoltarea copilului. Tendința familiei de a lăsa pe umerii școlii responsabilitatea pentru educarea copiilor contribuie adesea la apariția conflictelor.

Uneori, familia se opune vehement școlii din varii motive (contestarea profesionalismului cadrului didactic, nemulțumiri legate de evaluare, de volumul de muncă la teme etc.), dar există și marele pericol să se întâmple și invers, ca școala să devină dușmana familiei, când conținuturile programelor contravin principiilor de moralitate și educație predate în familie. Reproșurile care li se fac părinților țin de: demonstrația apatiei (nu vin la reuniuni anunțate); lipsa de responsabilitate (așteaptă inițiativa profesorilor); timiditate (lipsa de încredere în sine); participare cu ingerințe (critică cu impertinență școala); preocupările excesive (exclusive) pentru randamentul școlar (notele copilului); rolul parental rău definit (nu înțeleg corect funcțiile și rolurile în educația copilului); contacte limitate cu școala (numai în situații excepționale, de criză, legate de comportarea copilului); conservatorism (reacții negative pentru ideile noi) etc.

Printre cauzele posibilelor conflicte ce apar sau pot apărea între părinți și profesori au fost evidențiate următoarele situații: părinții nu sunt mulțumiți de faptul că (în învățământul primar, cel puțin) s-a transferat către părinte 80% din responsabilitatea pentru actul educațional: „La momentul când copiii merg în clasa I, ei trebuie să știe

---

²³ *Raportul de activitate a Ministerului Educației pentru anul 2016*,
http://edu.gov.md/sites/default/files/varianta_finala_raport_me_2016.pdf

deja a socoti, citi și scri. Atunci care este rolul învățătorilor?" (părinte).

Majoritatea părinților se arată nemulțumiți de subiectele temelor din cauza condițiilor neclare și a conținuturilor sofisticate ale manualelor, pline de texte cu o exprimare complicată, nefirească, fără sens etc. Părinții atrag atenție asupra volumului și numărului de manuale și caiete auxiliare, culegeri, cărți de texte ș.a., care formează o greutate excesivă a ghiozdanului copiilor, influențând negativ sănătatea și postura elevilor mici. Părinții mai vorbesc despre programa și materia prea încărcată, profesori extrem de exigenți, care demotivează elevii și elementele de corupție (note cumpărate), segregarea elevilor la obținerea unor servicii gratuite, de exemplu alimentația gratuită la treapta de gimnaziu și liceu. Părinții arată nemulțumire și față de achitarea „benevol-obligatorie” a unor taxe, în mod deosebit pentru fundație în instituțiile în care ea există, care a fost introdusă la sfârșitul anilor 90, pentru a susține și a motiva cumva profesorii buni să rămână în școli în situația când în acei ani salariile profesorilor erau plătite „în natură” sau cu o întârziere de câteva luni. Cu timpul, sensul acordării fondurilor pentru profesori a început a fi perceput greșit de ambele părți, fiind folosit adesea ca instrument de manipulare și șantaj atât de către unii părinți pretențioși, cât și de o parte dintre profesori, care o percep greșit ca pe o taxă obligatorie, plătită de către părinți pe lângă salariul oficial:

„Profesoara de matematică a zis că nu ne scoate media pe semestru până clasa noastră nu-i achită fundația” (elevă).

„De ce clasa paralelă plătește la timp și fundația plătită de ei e mai mare decât a clasei voastre?” (profesor).

„Eu plătesc la timp taxa pentru fundația școlii, atunci de ce copilul meu are așa rezultate slabe?” (părinte).

Printre reproșurile care li se fac profesorilor mai sunt cele ce țin de incapacitatea unor cadre didactice de a stabili o relație sănătoasă, civilizată cu adulții (tratează părinții ca pe copii, dar nu ca pe parteneri egali în educația copilului, luând decizii autoritare la reuniunile cu părinții), de comportament ce denotă o definiție imprecisă a rolului de profesor (oscilează între autonomia tradițională și perspectivele noi ale parteneriatului), de lipsa pregătirii profesionale a profesorilor privind relația școala-familie.

Pe de altă parte, cadrele didactice indică predispoziția unor părinți pentru conflict și complexitatea interacționării cu părinții „dificili”: părinții supraocupați (21%), părinții care au un mod de viață asocial (16%), părinții săraci (7%), persoanele care înlocuiesc părinții biologici (6%), părinții cu familii incomplete (6%) etc. În asemenea situații, școala se vede inaptă adesea de a modifica așa aspecte ca: mediul social al elevului, familia, opțiunea de petrecere a timpului extrașcolar etc.

Prezintă interes aprecierea de către părinți a relațiilor lor cu cadrele didactice: 77% din părinți au apreciat aceste relații ca foarte pozitive și s-au arătat gata să conlucreze și să colaboreze activ, iar 17% din părinți au recunoscut existența unor probleme în relațiile cu cadrele didactice, și aici are rost să se compare rezultatele anchetării profesorilor. În acest sens, doar 30% din cadrele didactice au apreciat că au relații

foarte bune cu părinții, iar 70% din profesori au indicat existența unor probleme în relațiile cu părinții. Poziția cadrelor didactice este mai puțin optimistă și denotă o înțelegere mai profundă a esenței neînțelegerilor avute cu părinții.

Analiza cauzelor de conflict, apreciate de ambii subiecți educaționali, arată în felul următor din punctul de vedere al părinților: sursa de bază a conflictelor referitor la școală constituie încălcarea disciplinei de către copil (2%), cerințele exagerate față de elev (6%), conflictele elevilor cu colegii (6%), intoleranța profesorului față de elevii care își expun propriile viziuni și păreri (4%), aprecierea și notarea subiectivă a elevilor (4%), calificarea și pregătirea insuficientă a cadrelor didactice (3%), chiulirea de la ore (3%).

Pedagogii, la rândul lor, apreciază cauzele conflictelor în raport cu părinții, majoritatea numesc lipsa sau insuficiența de atenție a maturilor acordată în familie copiilor (23% din profesori), încălcarea disciplinei școlare (20%), ignorarea de către părinți a colaborării cu pedagogii și școala (20%), nemulțumirile părinților legate de notele primite de copii (18%), lipsa interesului părinților față de activitatea copiilor la școală (17%), lipsa controlului părinților asupra comportamentului copiilor (14%), comportamentul agresiv, inadecvat, necontrolabil al elevului în relația cu profesorul (9%), starea de singurătate socială al copilului în familie (9%), conflictul elevului cu semenii (6%). Doar 21% din părinți, după părerea cadrelor didactice, au o viziune clară al obiectivelor educației și sunt dispuși să colaboreze constructiv cu școala.

Totodată, cadrele didactice cu experiență atrag atenția asupra necesității comunicării cu părinții. Un profesor interesat trebuie să afle cât mai multe despre clasa cu care lucrează, despre elevul pe care îl are în clasă. Profesorii atenționează că cele câteva ore petrecute la clasă nu sunt suficiente pentru a descoperii talentele și abilitățile copilului, specificul stării sale de sănătate etc. în condițiile în care se lucrează în majoritatea claselor cu 30 de elevi. Acesta este și motivul pentru care întâlnirea cu părintele poate fi un prilej de a primi informațiile necesare și de a lega o comunicare dintre profesor și elev. Schimbul de informații trebuie să aibă loc în ambele sensuri ale relației profesor-părinte. Frecvența și consistența acestor informații despre copil sunt, de cele mai multe ori, un test dificil de trecut pentru fiecare participant. Sarcina profesorilor este să informeze părinții cu privire la modul în care se pot implica activ în viața și modul de lucru al copiilor. Studiul a arătat că frecvența conflictelor dintre părinții elevilor și profesori este direct legată de experiența lor pedagogică. Probabil, din cauza experienței profesionale, profesorii cu stagiu pedagogic mare se poziționează ca foarte convinși în autoritatea lor incontestabilă în domeniul educației. Unele încercări și acțiuni ale profesorilor de a critica părinții, în mod inevitabil, provoacă situații de conflict. Ca răspuns la poziția incorectă a profesorilor din punct de vedere psihologic, părinții includ un mecanism de autoapărare, blocare sau confruntare ca răspuns la criticile primite. Ca urmare, ambii subiecți ai educației sunt distrași de la scopul comun în vederea dezvoltării și socializării copilului și sunt implicați mai activ în clarificări de conturi, legate de relații personale.

Dacă profesorii demonstrează o apreciere mai optimistă a relațiilor de perspectivă cu părinții elevilor, părinții sunt adesea nesiguri de necesitatea contactelor lor cu cadrele didactice: doar 18% din părinți, la apariția unor probleme în relațiile cu copilul, văd în școală un loc sigur, unde ar putea găsi un consultant competent. În același timp, odată

cu creșterea copiilor și trecerea lor în clasele superioare, părinții din ce în ce mai mult contactează cu profesorii din proprie inițiativă, prin vizite la școală sau conversații telefonice. Această situație este explicată prin faptul că părinții simt că, odată cu creșterea copiilor, sunt mai interesați și mai responsabili pentru viitorul lor.

Rădăcinile conflictelor părinților cu școala se deosebesc la diferite categorii de familii și poartă un caracter atât obiectiv, cât și subiectiv. Spre exemplu părinții, supraocupați la serviciu, mai rar dețin control asupra comportamentului și a reușitei școlare a copilului lor; părinții săraci, obiectiv, nu pot să-și permită să le procure copiilor toate materialele și lucrurile necesare, uniformă și rechizite școlare; mamele solitare suferă din cauza că nu au în familie un model de autoritate masculină, atât de necesară pentru educarea băieților ș.a. Părinții din familii social-vulnerabile care duc un mod de viață asocial își justifică subiectiv atitudinea de ignorare a necesităților elementare ale copiilor; părinții asigurați material înaintea, subiectiv, pretenții și cerințe exagerate față de serviciile educaționale oferite de școală, insistând asupra unei atitudini de favorizare și diferențiere față de copiii lor.

Specialiștii recomandă că comunicarea între cele două categorii implicate nu trebuie să fie limitată. Pot fi angajați în discuții și bunicii, unchii, mătușile, frații, surorile și prietenii apropiați ai familiei. Important este ca fiecare copil să aibă un adult interesat de progresul său școlar. Adesea, comparativ cu părinții biologici, tutorii (adesea buneii) frecventează mai regulat ședințele cu părinții, dar, totodată, ei nu demonstrează autoritatea necesară în fața copiilor tutelați și nu sunt îndeajuns de responsabili pentru comportamentul și reușita acestora.

Dintre problemele obiective ce țin de educația copiilor părinții remarcă calitatea și insuficiența serviciilor educaționale, în multe instituții lipsind programele *after school*, unele neajunsuri în organizarea odihnei de vară, înscrierea copiilor în școli cu profil, nu în ultimul rând ei evidențiază probleme la înscrierea copiilor în instituțiile preșcolare.

Totodată, în procesul construcției unui parteneriat școală-familie, familiile monoparentale, cele cu venit material modest, cu bariere de limbaj sau cu o evidentă analfabetizare funcțională și cu diferențe culturale nu mai pot fi catalogate de către personalul școlii ca fiind disfuncționale. De exemplu în comunitățile mici, de obicei de tip rural, unde locuitorii se cunosc mai bine unii pe alții, se cunoaște sau se intuiește de ce unii părinți evită contactul cu școala, motivele adesea fiind de ordin personal: propriul eșec școlar, relații ineficiente cu propriul copil, dificultăți personale sau relații compromise anterior. Relațiile sau experiențele neplăcute cauzează comportamente de eschivare sau evitare, care fac dificilă implicarea școlii și a familiei. În aceste cazuri, profesorilor și managerilor școlari li se recomandă să adopte o abordare foarte individualizată și respectuoasă, care necesită, în esență, o înțelegere a nevoilor unice ale familiilor, corelată cu interacțiune specializată și abilități de construire a relațiilor, precum și cu o cunoaștere și o accesare a resurselor și surselor de sprijin specifice.

Aceste familii ar putea simți că nu dispun de puterea sau de capacitatea de a face schimbări pentru copiii lor și văd deconectarea de școală ca fiind unica soluție viabilă. Școlile care implementează o abordare extinsă, proactivă și organizată, în sensul unei intense și continue implicări și sprijiniri a părinților, vor resimți cu o mai mare

probabilitate rezultate reciproc benefice asociate cu parteneriate familie-școală. Școlile care răspund cerinței de a revizui în mod intenționat rolul părinților în crearea unor medii de învățare mai bune pentru copii își propun să capaciteze toți părinții, indiferent de statutul lor educațional și socioeconomic, să se implice activ în experiența școlară a copiilor lor²⁴.

A fost interesant să aflăm și motivația părinților la alegerea unei instituții de învățământ, care ține de interesele și valorile pe care vor să le educe copilul. Rezultatele interviului au arătat că criteriul principal după care se ghidează părinții la alegere este cel tradițional (mai mult în zonele rurale), ce ține de accesibilitate și distanță, deci amplasarea în imediata apropiere de casă (45% din părinți). De asemenea, pentru părinți este importantă calitatea serviciilor educaționale furnizate de școală (44%). Părinții din zonele rurale, din lipsă de alternativă, comparativ cu părinții din zonele urbane, se interesează, dar mai puțin, cu privire la colectivul didactic și contingentul de copii în școală (21% din părinți). Posibilitatea copiilor de a studia în profunzime un număr mare de discipline este importantă pentru 12% din părinți. Au menționat că au ales școala ca rezultat al publicității și al unui feedback pozitiv despre școală circa 10% din părinți.

Un exemplu de bună practică, identificat în orice situație de relaționare, este abilitarea cadrelor didactice în comunicarea proactivă și pozitivă cu părinții, condiție apreciată în toate timpurile. Extinderea definiției sintagmei „implicare familială” este primul pas pentru ca școlile să creeze locuri de învățare incluzive și mai productive pentru elevi și adulți. Angajamentul cade pe construirea unor relații de încredere cu membrii familiilor; aceasta înseamnă relații în care părinții și profesorii se respectă unii pe ceilalți, cred în abilitatea și dorința celorlalți de a-și îndeplini rolurile, au unii față de ceilalți considerație și au încredere în ceilalți că pun înaintea de toate interesul copilului. Anul 2016/2017 a demonstrat existența unor părinți activi și porniți să se implice în soluționarea unor probleme sociale care afectează sistemul educației din Republica Moldova. Astfel, Grupul Părinților Solidari a fost creat de câțiva părinți activi din orașul Chișinău care încearcă să oprească corupția în instituții și să schimbe mentalitatea părinților. Discuțiile și informația despre așteptările și dezamăgirile legate de parteneriatele școală-familie, comentate de către Grupul Părinților Solidari, au fost activ promovate în cadrul mai multor emisiunilor TV, reprezentanții grupului postând zilnic informații utile pe pagina sa Facebook. Scopul Grupului Părinților Solidari este de a solidariza toți părinții conștienți, care nu sunt de acord cu corupția, neglijența și atitudinea formală din școli și grădinițe. Pe această platformă se poate face schimb de experiență, se poate acorda ajutor și susținere, dar și se pot organiza acțiuni comune și elabora solicitări înaintate organelor competente de a îmbunătăți situația în școli și grădinițe. Constatările făcute în urma analizei discuțiilor părinților de pe rețelele de socializare indică faptul că în mod tradițional, implicarea familiilor în cadrul școlilor a fost și rămâne nesistematică, voluntară și mai mult limitată (de exemplu supravegherea copiilor în excursiile în aer liber, participarea la strângerea de fonduri, mentoratul) și

---

²⁴ Howard S. Muscott et al., „Crearea parteneriatului familie-școală prin implicarea familiilor în sistemul școlar de sprijin pozitiv al comportamentului”, articol tradus din revista *Teaching exceptional children*, vol. 40, nr. 6 iulie/august 2008, <http://copil-speranta.ro/files/Crearea%20parteneriatului%20familie-scoala.pdf>

este percepută de către unii profesori ca fiind mai degrabă cronofagă și obligatorie decât necesară.

Urmărirea postărilor tematice de pe rețele de socializare a permis să constatăm că, deși pentru mulți părinți informațiile oferite prin sistemele de comunicare tradiționale (cum ar fi zilele ușilor deschise, listele cu resurse și ședințele cu părinții) sunt suficiente, azi părinții solicită tot mai des informații de divers gen. În acest sens, pentru o activizare a relaționării eficiente între școală și familie, sursele internet reprezintă mijloace comode pentru a ajuta familiile să acceseze în timp util resursele de informare și consiliere, corespunzătoare și adecvate din punct de vedere cultural, deoarece, cu toate că trăim în era tehnologiilor informaționale, mulți părinți fie că nu au acces, fie că nu știu că există acces liber la informațiile de care au nevoie²⁵.

Totodată, postările și informația de pe portalurile sime.md²⁶ și educația.md urmează a fi revăzute, ele fiind apreciate de către părinți ca insuficiente și puțin utile, deoarece nu oferă date care ar permite să se facă concluzii obiective despre starea financiară reală a instituțiilor, iar datele expuse, datate cu anii 2013, 2014, nu mai sunt relevante pentru anul 2017.

Urmărirea activității părinților și a profesorilor pe rețelele de socializare a iscat necesitatea unei analize comparative a formelor, calității și caracterului postărilor de către părinți și profesori. În urma investigației am ajuns la câteva constatări: valorificarea acestor instrumente în învățământ poate dezvolta contexte eficiente de învățare; instrumentele mediilor de socializare pot fi folosite pentru a încuraja colaborarea cu părinții și elevii.

Cei mai mulți internauți din Republica Moldova folosesc rețeaua de socializare Odnoklassniki.ru, aproape 1,2 milioane de utilizatori. Datele sunt măsurate de Gemius Audience (BATI) și reprezintă numărul de utilizatori reali care au accesat rețeaua în septembrie 2016. Dacă e să analizăm profilul utilizatorilor de Odnoklassniki și de Facebook, observăm că în primul caz cei mai mulți utilizatori sunt bărbați, iar femeile preferă Facebook²⁷. Pe Odnoklassniki există însă o pasivă activitate de relaționare școală-familie și puține surse ce ar oferi susținere și ajutor consultativ părinților. Au fost înregistrate doar două pagini de profil: *În ajutor părinților – sfatul psihologului*, cu 162 de membri înregistrați, și *Arta părinților*, cu 62 de membri participanți. Aceste pagini distribuie puține informații cu caracter educativ, fiind pus accesul mai mult pe informații cu servicii de fotografiat la sărbători de familie.

Specialiștii de marketing online de la Tesla Themes au realizat o analiză a utilizatorilor activi de Facebook din Moldova. Potrivit acesteia, în Republica Moldova sunt peste 800 de mii de utilizatori, cel mai mare număr de utilizatori activi face parte din categoria de

---

²⁵ Info părinți, http://edituraedu.ro/index.php?page=info_parinti.

²⁶ Date deschise despre învățământul general, <http://sime.md:8080/ords/f?p=200:1:16974168033307>

²⁷ „Topul celor mai utilizate rețele de socializare în Moldova și profilul utilizatorilor de Odnoklassniki vs utilizatorii de Facebook”, <http://www.allmoldova.com/ro/news/top-ul-celor-mai-utilizate-retele-de-socializare-in-moldova-si-profilul-utilizatorilor-de-pe-odnoklassniki-vs-facebook>.

vârstă 25-34 de ani și sunt 36% de femei și 37% de bărbați din totalul de utilizatori²⁸. În afară de genul utilizatorilor, am mai aflat că 56% din aceștia sunt căsătoriți, deci potențiali părinți. Analiza paginilor de profil de Facebook comparativ cu pagina Grupului Părinților Solidari arată că postările profesorilor sunt mai seci, cu informații generalizate și oficiale legate de situația învățământului autohton. Totodată, participarea activă la discuții publice privind taxele informale în educație²⁹, documentarea și oferirea unor informații concrete și rezultate ale experiențelor proprii pe pagina părinților au ajutat soluționarea unor probleme (asigurarea unor condiții necesare de igienă pentru copii) în instituțiile de învățământ din sectorul Râșcani, mun. Chișinău, denotă deschidere din ambele părți și impactul pe care îl poate avea comunicarea activă între diverși subiecți ai educației, fie și prin mijloace de comunicare alternative, dar deja indispensabile în viața societății contemporane. Pornind de la aceste exemple, ar fi necesar ca profesorii, în viitor, să se implice mai activ și în inițiativa de a înființa structuri care să ajute elevii și părinții la utilizarea mediei de socializare online și care implică modelarea comportamentului, lucrul în comun cu copiii, elaborarea unor reguli și, în final, duc la învățarea independentă (susținută de instrumente media de socializare), construită în jurul unei atmosfere de încredere și respect reciproc.

Astfel, starea de fapt actuală impune o reconsiderare a relației familie-școală. Aceasta nu trebuie să fie unidirecțională, redusă la simpla informare a părinților privind rezultatele la învățătură. Modelul moral și civic propus de școală (un comportament civilizată, demn, tolerant, bazat pe cinste, corectitudine, prietenie) găsește un răspuns pozitiv în familiile unde aceste valori sunt puse la loc de cinste.

Cu toate că în cadrul unei paradigme educaționale școala în continuare este văzută ca o instituție cu scopuri și obiective ce țin cont de specificul și nevoile comunității din care face parte, familia trebuie să-și recupereze locul pierdut și să facă educație, nelăsând-o pe seama posturilor de televiziune sau a gadgeturilor și nici măcar pe seama școlii.

Așteptări și realități ale sistemului de învățământ în domeniul parteneriatului școală-familie

Discuțiile sau temele legate de așteptările și realitățile părinților și ale profesorilor rămân a fi mereu actuale, mereu semnificative, mereu dureroase. Așteptările profesorilor și ale părinților unii față de ceilalți în procesul construirii și realizării unui parteneriat eficient școală-familie par a fi cunoscute tuturor: profesorii așteaptă de la părinți respect, răbdare, inițiativă, conlucrare cu colectivul profesoral, implicare activă în cotidianul instituției, să ofere suport anume atunci când e nevoie, să fie receptivi și empatici, să accepte și alt punct de vedere, să nu admită violență în atitudinea față de

---

²⁸ „În Republica Moldova sunt 870 de mii de utilizatori de Facebook”, <http://diez.md/2017/02/26/infografic-republica-moldova-sunt-870-de-mii-de-utilizatori-de-facebook/>.

²⁹ Conferința Națională Anticorupție pentru Drepturile Omului. Ed.a XIII-a, Chișinău, 12 decembrie 2017.

copil, să-și iubească copilul și să-l accepte necondiționat, așa cum este, să se implice în viața școlii nu doar material, să participe la activitățile în comun, să asiste la ore, să organizeze timpul liber al elevilor, profesorului diriginte și părinților. Părinții, la rândul lor, așteaptă ca profesorii să-i poată învăța pe copii să învețe, să țină lecții calitative, să manifeste grijă față de copii, atenție, susținere, satisfacție de la comunicare, să promoveze sănătatea fizică și mentală a elevilor, să formeze abilități de a se descurca în diverse situații ale vieții, să aibă o comunicare sinceră, să ia în serios părerea părinților la soluționarea unei probleme și să organizeze mai multe concursuri, inclusiv între licee, copiii să fie mai des și în mai multe forme implicați în activitățile școlii etc.

Totodată, într-o dezbatere reacțiile negative izbucnesc deseori din pricina unei înțelegeri diferite a termenilor. Este cazul ilustrat și de iluzia optică, denumită „rața lui Wittgenstein”, prin care filosoful german a arătat, alegoric, două moduri de a vedea și a gândi. Privind imaginea spre dreapta, se conturează un cap de iepure, dar concentrând privirea spre stânga, ne apare un cap de rață. Două persoane pot vedea pe același desen lucruri cu totul diferite în funcție de direcția în care privesc. La fel, e foarte important să definim ce așteptări avem de la școală. Din ce direcție privim? Ce așteptări există? De ordin strict cognitiv? De ordin moral? De ordin social?

De obicei, așteptările exagerat de mari provoacă dezamăgiri dureroase. În pofida devalorizării statutului social al pedagogului, întreaga societate are așteptări mari de la rolul major al cadrului didactic în viața unui elev. De competențele și metodele de predare ale acestuia depinde viața de elev a oricărui copil. Un profesor bun e cel care oferă suficientă materie umană pentru a fi admirat. De la profesorul contemporan se așteaptă să fie capabil să obțină un dozaj armonios între următoarele calități: dragoste autentică pentru materia pe care o predă, simpatie pentru elevii săi și bunătate, rigoare bine temperată. În afara materiei predate, orizontul de cunoștințe al unui bun profesor trebuie să depășească hotarele specialității sale. Cu alte cuvinte, e esențială cultura lui generală. Esențiale sunt și abilități de tipul: limbaj limpede și corect, simț al umorului, autoritate personală, dublată însă de cordialitate. Un profesor nu trebuie să-și inhibe elevii cu aere de superioritate, dar nici să-i încurajeze la complicități „de gașcă” și comportament familiar. Trebuie să fie comunicativ, bine dispus, capabil să găsească proporția justă între sobrietate și camaraderie³⁰.

Totodată, așteptările pe care orice părinte le are în legătură cu modul în care învățătorul reușește să interacționeze cu elevul și cu părintele, au legătură cu modul în care învățătorul își structurează transmiterea cunoștințelor și cu modul în care acesta știe sau nu să se transforme în artizanul învățării adaptate nevoilor contemporane, nativilor digitali și principiilor morale, absente, din nefericire, din societatea noastră. Așteptările părinților au legătură cu încrederea pe care o transmite un cadru didactic, cu modul în care acesta abordează învățarea.

Din observațiile și discuțiile cu mai mulți părinți, am constatat că o parte din ei, în pofida crizei de timp, așteaptă ca ședințele tradiționale cu părinții să conțină și elemente de training, formare, iar școala să organizeze activități pentru Școala

---

³⁰ Andrei Pleșu, „Despre profesori”, http://adevarul.ro/educatie/scoala/despre-profesori-1_526e1485c7b855ff568ad7ca/index.html.

Părinților. Părinții solicită comunicare constructivă, în care profesorii să explice părinților situația reală din clasă, școală sau din sistemul de învățământ, fără elemente de manipulare emoțională și victimizare.

O constatare tristă, apărută în urma formărilor cu cadrele didactice, constă în nedorința, apatia multor cadre didactice (peste 70% din ei) de a se informa documentar, de exemplu – de a consulta ultimele prevederi legislative, modificările de conținut ale unor regulamente ce țin de specialitate. Un motiv al acestei situații constă în analfabetismul funcțional, existent la multe cadre didactice, astfel încât termenii academici și conceptele de specialitate nu sunt înțelese de aceștia. Proiectul Codului de etică, Codul educației și proiectele Standardelor și Metodologiei de evaluare a cadrelor didactice sunt privite de mulți profesori mai mult ca mijloace de control, de devalorizare a autorității lor, de presiune și intimidare în situația în care nu există nicio prevedere legală care i-ar proteja în situații de calomnie, agresiune, șantaj și violență din partea elevilor și a părinților cu comportament inadecvat.

Mulți părinți consideră că cadrele didactice sunt dispuse mai lesne să acorde atenție copiilor sau să-i noteze cu „excellent” doar în caz dacă vor fi „motivate” cu bani în plic sau cadouri de sărbători. În acest sens, cadrele didactice, pentru a acorda mai multă atenție elevilor ca răspuns la așteptările părinților, de fapt, au nevoie mai puțin de cadouri și taxe de fundație (care nici de cum nu vor influența în perspectivă decența vieții la pensie), ci de crearea unor condiții prielnice de muncă și de apreciere din partea administrației și a autorităților.

Surmenajul provoacă adesea ardere profesională chiar în rândul celor mai experimentați și energici pedagogi, cauzată și de suprasolicitare psihică și fizică, și ca efect al realizării cerințelor pentru atestare, a unor activități birocratice impuse, dar care sunt privite ca inutile și extenuante: completarea la nesfârșit a unor mape, portofolii, agende, rapoarte statistice, ale căror cerințe și date se dublează adesea.

Majoritatea profesorilor integri așteaptă colaborarea cu părinții și cu alți parteneri ai școlii nu sub formă de cadouri, ci sub formă de implicare activă. Nu ar fi în plus o apreciere obiectivă din partea societății și a mass-mediei, care ar trebui să se considere în aceeași tabără cu profesorii dacă nu pentru rezultatele lor, atunci măcar pentru dedicare. Și, nu în ultimul rând, profesorii au nevoie de salarii decente.

Părinții cu copii cu necesități speciale (CES), printre care și elevii supradotați, așteaptă o abordare diferențiată în procesul de predare-învățare-evaluare în funcție de cerințele, specificul, posibilitățile și nivelul de însușire și pregătire al fiecărui elev în parte.

În realitate, încercând să recupereze elevii dezinteresați, hiperactivi sau cu abateri comportamentale și necivilizate, profesorul face o segregare a majorității elevilor interesați, care adesea ies de la ore mai slab pregătiți decât s-ar putea, dat fiind că cea mai mare atenție profesorul a fost nevoit s-o acorde copiilor cu probleme de comportament în defavoarea celorlalți elevi. Multe cadre didactice nu sunt inițiate, nu au o pregătire calitativă pentru a lucra cu elevii cu CES și apreciază prezența lor în clasele obișnuite mai mult ca o corvoadă suplimentară, neplătită, un impediment în realizarea procesului instructiv-educativ eficient.

Toți părinții vor de la copiii lor numai note mari. Asta și pentru a avea motiv de a se mândri și a se lăuda prietenilor și rudelor. Dar copiii au diferite moduri de a răspunde la educație. Cei mai mulți copii au nevoie să fie ghidați și ajutați în procesul de învățământ. Nota 10 nu mai este de mult un indicator perfect al inteligenței. Nota 10 pe linie la școală nu garantează succesul în viață.

La evaluarea internațională PISA din anul 2009+ și din anul 2015, elevii din Republica Moldova au obținut rezultate slabe³¹, ceea ce denotă că atât profesorii, cât și părinții trebuie să depună un efort în comun suplimentar (pentru a dezvolta la copii, de rând cu competențele cognitive, și creativitatea, și abilitatea de a utiliza cunoștințele teoretice în practică în situații neordinare)³². Cunoștințele teoretice sunt importante și necesare, dar nu suficiente în societatea modernă, în care competențele aplicative sunt deosebit de apreciate în viața cotidiană și pe piața muncii internaționale. În lumea în care trăim avem nevoie de valori, atitudini și deprinderi corespunzătoare. Adaptarea la contextul cultural, înțelegerea și aprecierea perspectivelor diferite, relaționarea și acțiunea colaborativă sunt aspecte ce vor fi evaluate în ciclul PISA 2018.

De la pedagogi părinții așteaptă: să-i informeze, să-i anunțe dacă copiii lor întâmpină probleme de integrare și să-i ajute să gestioneze aceste probleme. Majoritatea părinților vor să se implice mai mult în educația copiilor lor, dar mulți nu știu cum să procedeze; majoritatea cadrelor didactice simt că implicarea părinților este o parte importantă a succeselor, dar mulți nu știu cum să-i implice.

Părinții își doresc în taină ca profesorii să fie foarte experimentați, cu un bagaj bogat de cunoștințe metodice și tehnici de lucru și, totodată, să fie tineri, foarte motivați, plini de energie și de creativitate, să fie persoane care încurajează în mod special curățenia, ordinea, bunele maniere etc., să le ofere elevilor căldură sufletească, energie pozitivă și să fie pasionați de tot ceea ce fac, să pună accentul în special pe comunicare, pe dezvoltarea relațiilor interumane, a toleranței și a respectului față de semenii, să dovedească exigență, severitate și perfecționism, să fie orientate predominant spre activități artistice sau spre activități științifice etc.

Profesionism în cariera didactică înseamnă a putea identifica unde este elevul în procesul de învățare și cum pot fi folosite strategiile și instrumentele potrivite pentru a genera progresul în învățare.

La o altă extremă se situează așteptările unor părinți care solicită învățătorilor să folosească orice mijloace pe care le au la dispoziție pentru „a-i disciplina” pe copii, considerând gradul ridicat de *activism* al acestora un *act de indisciplină*. Pentru unii, un copil disciplinat este acela care nu „comentează” sarcinile și părerile adultului, nu-l deranjează cu întrebări „inutile”, care stă cuminte, liniștit, ascultător, așteptând să mai primească o nouă sarcină sau, așa cum spunea Maria Montessori, „tăcut ca un mut,

---

³¹ Evaluarea internațională PISA este un studiu comparativ al cunoștințelor și competențelor elevilor de 15 ani în domeniile: lectură, matematică și științe.

³² „Ce spun rezultatele PISA 2015 despre calitatea educației din Republica Moldova”, <https://www.soros.md/event/pisa-2015-calitatea-educatiei-republica-moldova>.

nemișcat ca un paralytic”³³.

În contrast cu părinții care vin la dascăli cu sugestii de măsuri severe în privința disciplinării copilului se află categoria de părinți care manifestă o grijă și o preocupare exagerată față de viața de școlar a acestuia, încercând să-l protejeze de orice i s-ar putea întâmpla „rău”. Există și o categorie de părinți superprotectivi, ambițioși, dar încă necrescuți cu adevărat în sinele lor adult. Și în raport cu școala a apărut acest protecționism bolnăvicios, care presupune solicitarea unor medii mai relaxate, unde copiii să fie lăsați să facă ce vor, fără a se ține cont de faptul că creșterea intelectuală se face și cu efort, cu sacrificii, cu tensiune interioară și cu amânarea recompenselor. Paradoxal, acești părinți caută creștere intelectuală, dar, în caracter, pun, cu intențiile cele mai inocente, slăbiciuni consistente. Aceste situații sunt întâlnite tot mai frecvent, iar învățătorii mai neexperimentați cad deseori în capcană, dând curs solicitărilor formulate de astfel de părinți. Trebuie de conștientizat că familia nu poate suplini ceea ce nu face școala. Tot așa cum nici școala nu poate face progres academic cu copilul mutilat sufletește acasă.

Profesorii, la rândul lor, așteaptă ca părinții să stabilească niște așteptări, astfel încât copilul să se simtă motivat să încerce să obțină note cât mai bune și să învețe cât mai bine.

Profesorii așteaptă ca părinții să se prezinte cât mai des la ședințele cu părinții, fie să se informeze privitor la situația școlară a copilului. Pentru a evita dezamăgirile, părinților li se recomandă să se intereseze de calitățile învățătorului la care își vor da copilul și să îl aleagă pe cel al cărui stil educațional corespunde mai bine dorințelor și idealurilor lor. Importanța acestui aspect este imensă; de fapt, de o buna alegere a învățătorului și de stabilirea unei relații pozitive de colaborare părinte-învățător depinde întreaga dezvoltare și educație ulterioare ale copilului.

Cu alte cuvinte, dacă atitudinea părintelui față de școala și față de învățător este indiferentă sau potrivnică, copilul va surprinde repede acest lucru și va învăța să manifeste negativism față de orice formă de autoritate (în special față de părinți).

Actualmente există multă și diversă literatură pe tema parentajului, cu atâtea sfaturi și păreri contradictorii... există atâtea filozofii educaționale, atâtea modele distincte de școli că, dacă părintele nu-și poate identifica necesitățile și așteptările reale, are toate șansele să intre în categoria părinților anxioși, nesiguri și inconsistenți în decizii.

Sunt relevante postările unor părinți pe rețelele de socializare. Acestea indică așteptările lor față de cadrele didactice, ceea ce ne permite să determinăm specificul așteptărilor părinților contemporani comparativ cu generațiile anterioare.

Natalia Pîslaru (Republica Moldova): *„Îmi doresc de la învățătoarea actuală, care este una deosebită și deja îndrăgită de copil, să știe să mențină o relație de comunicare eficientă cu părinții, să valorifice potențialul creator al copilului, dar și să semnalizeze la timp anumite deficiențe cu care se confruntă copila la școală. În timp, am dezvoltat o*

---

³³ „Ce înseamnă un dascăl bun?”, <http://www.scritub.com/gradinita/copii/CE-INSEAMNA-UN-DASCAL-BUN2243211911.php>.

relație de prietenie și încredere cu învățătoarea, deoarece copila a început să preia modelul pozitiv al doamnei atât în comportamente, vorbă, înțelegere și atitudine. Asta mi-am dorit! Or, personalitatea copilului este oglinda familiei lui, iar pe de altă parte – imaginea învățătoarei lui, alături de care crește și se educă. Mi-aș mai dori, în calitate de părinte, un echilibru constant, pe lângă comunicare, flexibilitate, deschidere spre cooperare în diferite contexte (școlar dar și extrașcolar), preocupare pentru progres școlar. Nu-mi doresc un copil eminent, dar îmi doresc un copil care să vrea să meargă la școală. Și ca învățarea să fie din plăcere, nu din obligație. Astfel, calitățile unui cadru didactic modern ar fi: competența, pregătirea profesională, responsabilitatea pentru actul educațional, verticalitatea, pasiunea pentru studiu constant, corectitudinea, motivația, dedicația, dragostea pentru copii”.

Oana Moraru (România): *„Doamna învățătoare nu poate suplini ceea ce eu [ca părinte] nu am clădit până acum în familie, acasă. Asumându-mi aceasta realitate, așteptările mele se pot structura astfel: aștept o buna comunicare în ambele sensuri, care să-mi acorde suficient timp de acțiune; aștept o abordare moderna a programei, adaptată nevoilor reale; aștept un plan pe care să mă bazez și în care să cred, cu o vedere finală bine stabilită, adică un profil al educabilului la finalul fiecărui an școlar; aștept activități remediale în caz de necesitate”³⁴.*

Adrian Ghicov (Republica Moldova): *„Un profesor bun pentru copilul meu ar trebui să aibă, obligatoriu, conștiința propriei valori. Școala și-ar face misiunea dacă mi-ar ajuta copilul să devină prin propriul efort de gândire și să simtă cu propria inimă”.*

Murgoci Simona (România): *„Profesorul să-i învețe cu drag pe toți copiii școlii, să le identifice aptitudini și să le cultive împreună cu părinții, să-i învețe să exploreze în ritm propriu tainele materiilor, să-i determine să vină cu plăcere în comunitatea școlii alături de părinți, frați, prieteni”.*

Ana-Maria Palimariu (România): *„Mi-ar plăcea ca profesorul să fie un entuziast al materiei sale, un excelent pedagog și să fie deschis deopotrivă față de copii și părinți. Mi-ar plăcea ca școala să asigure sprijin maxim profesorilor, condiții de siguranță și confort elevilor și deschidere către și încredere în cooperarea cu părinții”.*

Veronica Crețu (Republica Moldova): *„Cadrele didactice – realizări de-a lungul anilor, traseul profesional al cadrului didactic (ar fi bine ca fiecare profesor să aibă un portofoliu online, unde părinții să poată accesa lecții video/secvențe video de la activități), acces la publicațiile realizate de către cadrele didactice”.*

Asemenea așteptări denotă o nouă generație de părinți, competenți, care nu se mulțumesc cu tradiționalele condiții și modele de profesori, ci au așteptări mult mai înalte, ce sugerează necesitatea unor perfecționări continue și formarea unor profesori integri, cu simțul propriei demnități, flexibili la provocările timpului, motivați pentru creștere profesională, autodezvoltare și autoafirmare prin realizări măsurabile calitative în baza meritocrației etc., argument ce demonstrează necesitatea unor pedagogi

---

³⁴ *Ce așteptări avem de la învățători?* <https://www.gokid.ro/ce-asteptari-avem-de-la-Invatatori-interviurile-gokid/>.

dedicați, pozitivi, moderni, activi, novatori, cu rezultate și cu calități de lider, ce demonstrează abordări inovative și exemple concrete de activitate proactivă la școală și în comunitate.

Printre mai multe, pot fi ușor determinate așteptări care coincid la ambii subiecți educaționali implicați în parteneriatul școală-familie: și profesorii, și părinții au mari așteptări referitor la o eventuală modernizare a curriculumului național, la revizuirea programului școlar. În plus, ei solicită mai puține teme, mai multe ore opționale pentru liceeni, mijloace moderne de predare, materiale didactice calitative, săli de clase amenajate și dotate cu mobilier comod, un regim alimentar sănătos și o școală prietenoasă pentru toți subiecții implicați în educație, unde munca profesorului să se centreze pe elev (nu pe activități birocratice), pe principiile educației contemporane.

În concluzie, valoarea pedagogului se poate pune în evidență mai ales atunci când există compatibilitate între stilul educațional abordat și așteptările părintelui.

Sugestii privind colaborarea școală-familie în scopul realizării unor parteneriate durabile

Parteneriatul școală-familie, în zilele noastre, primește noi valențe. În lucrarea „Management educațional pentru directorii unităților de învățământ”, Mariana Dragomir precizează faptul că, în relația cu școala, părintele parcurge șapte pași: 1) părintele „învață” – se informează asupra modului de conducere și organizare a procesului instructiv-educativ; 2) părintele ajută – sprijină școala în realizarea unor proiecte și activități; 3) părintele devine un suport al imaginii pozitive despre școală – înțelege importanța școlii în formarea copilului său și are o atitudine pozitivă față de școală; 4) părintele devine o sursă de informație complementară – furnizează dirigintelui sau învățătorului informații despre comporta-mentul copilului în familie, despre problemele afective și de sănătate ale acestuia; 5) părintele devine o sursă educațională – contribuie la educația propriului copil, îl ajută și îl sprijină în activitatea zilnică de acumulare de cunoștințe; 6) părintele ca profesor – oferă cadre de referință pentru raportarea valorică a copiilor săi; 7) părintele – inițiator al schimbărilor din școală – are dreptul și chiar obligația să solicite adaptarea școlii la cerințele societății actuale, părintele poate să propună unele schimbări care să contribuie la dezvoltarea individuală sau colectivă a copilului³⁵.

Dacă în ajutor părinților, actualmente au fost alcătuite și publicate numeroase articole și ghiduri care oferă acestora idei, recomandări și sfaturi cum să aibă o mai bună comunicare cu profesorii³⁶, atunci pentru reprezentanții școlii, din cauza specificului instituției, a particularităților comunității locale, a posibilităților ofertei curriculare la

---

³⁵ „Relația școală-familie în contextul actual”, <http://www.tribunainvatamantului.ro/relatia-scoala-familie-in-contextul-actual/>.

³⁶ Antohe Florin Mihai, „Studiu privind implicarea familiei în educația copilului și relația dintre familie și școală”, <http://www.asociatia-profesorilor.ro/studiu-privind-implicarea-familiei-in-educatia-copilului-si-relatia-dintre-familie-si-scoala.html>; „Comunicarea părinte-profesor”, http://www.calificativ.ro/comunicarea_parinte_profesor-a15630.html.

decizia școlii sau a condițiilor materiale etc., nu pot fi oferite rețete și soluții unice, din care motiv, fiecare cadru didactic și manager școlar proactiv este în căutarea unor modele și experiențe ce i-ar oferi informații sugestive și idei noi.

Recomandările adresate școlii în scopul aplicării unor metode și strategii ce ar eficientiza colaborarea cu familia includ:

- organizarea mai multor activități pe tematica educație de calitate prin politici publice fundamentate pe cercetare;
- standardele care derivă dintr-o abordare holistică, de sistem, care plasează copilul în centrul reformei educaționale și transformă școala în una prietenoasă copilului³⁷ trebuie să prevadă și condiții și standarde pentru o școala prietenoasă și profesorului;
- sensibilizarea părinților ține și de informarea și documentarea lor directă, prin diferite mijloace de informare și comunicare (e-mail sau SMS, site-ul școlii, completat sistematic cu informații noi, o pagină activă a instituției pe rețelele de socializare, grupuri de părinți și profesor, părinți și diriginte etc. cu ajutorul aplicațiilor de mesagerie ca Viber, Skype sau What'sApp ș.a.);
- popularizarea unor surse, portaluri web³⁸ de informare a părinților, ce conțin știri și informații din mediul educațional și informații și sfaturi pentru părinți³⁹;
- Informații despre existența unor portaluri, platforme web⁴⁰ ce conțin informații actuale despre reformele în domeniile educației, sănătății, protecției sociale și familiei, precum și recomandări pentru fortificarea relației părinte-copil, trebuie realizate chiar la prima ședință cu părinții de către dirigințele clasei;
- crearea unor cataloage digitale sau platforme eficiente de management educațional⁴¹ în toate instituțiile de învățământ, care ar asigura părinților acces de oriunde și oricând la situația școlară a copilului, accesul la notele și absențele copilului, indiferent dacă se folosește un laptop, o tabletă sau un

---

³⁷ *Standarde de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului (proiect)*, Chișinău, 2013, http://particip.gov.md/public/documente/137/ro_855_Standarde-calitate.pdf.

³⁸ Portalul societății civile în domeniul educației! Portalul oferă acces la analize pertinente și obiective ale învățământului din Republica Moldova. Portalul a fost elaborat de Institutul de Politici Publice în cadrul Proiectului „Consolidarea colectivităților școlare: creșterea rolului părinților și comunităților în guvernarea educației”, finanțat de Fundațiile pentru o Societate Deschisă prin intermediul Fundației Soros-Moldova.

³⁹ Părinte-profesor™ este un serviciu de catalog electronic și gestiune a școlarității, creat cu scopul de a facilita relația dintre părinți și școală: <http://www.parinte-profesor.ro/>

⁴⁰ Platforma web Suntparinte.md prezintă zilnic informații utile și interesante despre alimentația, sănătatea și educația copilului, realizate în colaborare cu experți din diferite domenii, precum: sănătate, pediatrie, stomatologie, neonatologie, psihologie, educație, pedagogie, alimentație, asistență socială și parentală etc. De asemenea, aici se găsesc informații actuale despre reformele în domeniile educației, sănătății, protecției sociale și familiei, precum și recomandări pentru consolidarea relației părinte-copil.

⁴¹ De exemplu Adservio: <https://www.adservio.ro/despre-adservio>

telefon mobil, ar oferi posibilitatea de a contacta profesorii într-un mod rapid și direct, de a informa cu privire la viitoarele examene, ar permite acces la statistici și clasamente. Grație acestei forme de transmitere a informației, părinții și elevii ar afla rapid evoluția lor de la o zi la alta și ar fi informați instant, prin mesagerie, de către profesori, diriginte, secretariat sau conducerea școlii;

- organizarea unor activități educaționale în folosul părinților, de exemplu desfășurarea mai multor ateliere practice pentru părinți și cadrele didactice, care ar cuprinde exemple de activități, materiale și strategii pentru etapele de creștere fizică, intelectuală și emoțională a copiilor de diverse vârste și care oferă participanților un suport de curs: portofoliu și bibliografie pe termen lung.

Recomandările adresate cadrelor didactice includ:

- cadrele didactice trebuie să formuleze așteptări realiste în raport cu nivelul de participare al părinților și cu energia necesară favorizării acestei participări;
- întâlnirile cu grupurile de părinți trebuie să-i implice activ în procesul de învățământ. Părinții preferă într-adevăr să fie participanți activi mai degrabă decât simpli auditori. Proiectele gestionate la nivel de clasă sunt mai eficiente decât cele realizate exclusiv la nivel de școală;
- cadrele didactice trebuie stimulate să-și reevalueze ideile preconcepute despre părinți. Anumite inițiative de colaborare sunt, de altfel, ineficiente, întrucât îi reduc pe părinți la un rol de subordonați față de cadrele didactice. Părinții sunt parteneri autentici, care pot concepe și realiza obiectul colaborării;
- profesorii pot oferi consultații la discipline și de altă natură, organizarea unor activități în comun, servicii calitative de consiliere, capacități de muncă și organizatorice, empatie, toleranță, comunicare, atitudine responsabilă, proiecte comune care i-ar implica în realizare pe toți ca parteneri, discuții, mese rotunde etc. Profesia de profesor școlar cere celui care o exercită calități și capacități diverse: dragoste de muncă, credință în ceea ce face, entuziasm, dragoste pentru copii, devotament, indulgență asociată cu fermitate, echilibru intelectual, curiozitate, gustul observației, simț critic și luciditate, nevoia de înnoire;
- diversificarea formelor de comunicare și colaborare a dirigintelui cu familia: întâlniri programate de diriginți (cu toți părinții clasei, cu un grup de părinți, numai cu părinții unui copil); convorbiri telefonice; corespondență; vizite la domiciliu; activități nonformale (excursii, acțiuni sportive, cercuri, concursuri, serbări, aniversări, momente festive etc.); consultații la cererea părinților;
- părinții vor veni cu interes, chiar cu plăcere, la școală și vor participa la discuții numai atunci când:
  - se va evita critica distructivă prin „săpuneala”, atacul la persoană și reproșurile;
  - nu vor fi tratați ca niște incuți, incapabili de a-și crește copilul fără ajutorul școlii;
  - dirigintele va recunoaște cu obiectivitate greșelile școlii;
  - dirigintele va renunța la aerele de superioritate, la aroganța cu care își etalează opiniile sau la atitudinea populist-demagogică;
  - copilul nu va fi stigmatizat în fața celorlalți părinți; dirigintele va renunța la lecturi pedagogice interminabile și triade, încurajând expunerea opiniilor celor prezenți și dezbateră;
  - dirigintele își respectă promisiunile și oferă soluții realiste, a căror

rezolvare va fi urmărită până la capăt; • imaginea dirigintelui este completată de cea a unui profesor competent; • cadrele didactice vor participa singuri la diverse proiecte sociale, educaționale comunitare, promovând o activitate personală proactivă și demonstrând calități de lider cu aptitudini de comunicare asertivă cu colegii, elevii și părinții etc.

Concluzii și recomandări

Rezumând cele analizate, am ajuns la următoarele concluzii referitor la legătura dintre profesor și părinte.

Legătura dintre școală și familie poate fi o uniune fructuoasă, cu condiția să fie înțelese obiectivele activității educaționale comune pentru socializare și personalitatea copilului.

Majoritatea problemelor din colaborarea școală-familie reies din:

- decalajele existente între problemele reale ale școlii și cele declarate;
- popularizarea insuficientă a indicatorilor de performanță care ar permite evaluarea, nu doar la nivel de atitudini, a eficienței parteneriatului școală-comunitate de părinți (lipsa standurilor informaționale);
- lipsa oportunităților de popularizare a succeselor și rezultatelor școlii (pe site-ul, pagina sau cartea de vizită a instituției etc.);
- atitudinea formală a managerilor față de implicarea părinților în luarea de decizii;
- cunoașterea superficială sau necunoașterea actelor legislative de ambele părți.

Succesul interacțiunii dintre școală și familie depinde doar de subiecții educației, care realizează în comun activități coordonate, prin unitate de idei și obiective.

Interacțiunea familiei cu școala cuprinde tot mai multe elemente ale economiei de piață, ceea ce înseamnă că cerințele părinților privind calitatea serviciilor educaționale cresc, iar acestea urmează a fi adaptate la cerințele vieții reale. În ceea ce privește dezvoltarea parteneriatelor ca cel mai pregătit subiect al educației profesionale, școala trebuie să dea dovadă de mai multă inițiativă pentru obținerea unei interacțiuni constructive și stabile cu familiile elevilor. În același timp, studiul a arătat că familia de astăzi nu este gata să-și asume pe deplin responsabilitatea pentru dezvoltarea la copii a calităților și valorilor care au fost educate și formate în mod tradițional de generațiile anterioare. Familia caută să împartă cu școala o responsabilitate egală pentru modelarea personalității copiilor. Studiul a scos în evidență și o anumită tendință a cadrelor didactice de a-și supraestima rolul de mentor al părinților în ce privește educația copiilor. Nivelul de încredere a părinților în școală și de recunoaștere a autorității profesorilor în materie de creștere a copilului este încă insuficient.

Funcționarea eficientă a unui sistem educațional depinde mult de onorarea responsabilităților asumate de părțile implicate și de crearea unui parteneriat constructiv. Parteneriatul dintre familie și școală constituie o condiție indispensabilă a educației copiilor, iar stabilirea unor relații pozitive între părinți, profesori și alți actori

comunitari asigură buna funcționare a instituției de învățământ, având un impact direct asupra calității educației și determinând, în final, beneficii la nivel social. Deci, este nevoie de intervenții egal semnificative și de o parte, și de alta, de dezbateri și negocieri, de leadership parental. La fel, este nevoie, pe de o parte, de implicarea activă a comunității locale în clasă și, pe de altă parte, de implicarea activă în comunitatea locală și parteneriate active în formarea copiilor.

Propuneri și recomandări:

- Pregătirea unui număr mai mare de formatori naționali pentru desfășurarea de activități teoretico-practice (instruire și consiliere) pentru adulți, ce ar cuprinde mai multe instituții de învățământ preșcolar și preuniversitar din țară.
- Promovarea gândirii critice în învățământul preuniversitar prin revizuirea conținuturilor materialului metodic-didactic.
- Îmbunătățirea calității cursurilor de formare profesională continuă.
- Formarea unui număr mai mare de cadre didactice de sprijin calificate și de consilieri școlari, care ar putea oferi modele de rol cadrelor didactice sau ar ține cursuri de formare pe această tematică.
- Debirocratizarea muncii profesorilor în scopul eficientizării și al creșterii calității muncii.
- Promovarea profesionalizării cadrelor didactice și a experiențelor de succes în acest domeniu.
- Motivarea cadrelor didactice, în special din localitățile rurale, pentru îmbunătățirea competențelor profesionale, pentru îndeplinirea unor sarcini noi în contexte educaționale noi.
- Valorificarea resursei umane în sistemul de învățământ trebuie realizată atât prin investirea în perfecționarea continuă prin cursuri (gratuite și profesionale!), cât și prin acordarea de permise gratuite la muzee (în Franța profesorii au intrare gratuită la orice obiectiv cultural), abonamente decontate la reviste de specialitate, cărți, vizite educative la școli-pilot etc.
- Impulsionarea reformelor în sistemul de învățământ din Republica Moldova în corespundere cu rezultatele evaluării internaționale PISA.
- Diseminarea bunelor practici, schimbul de experiență la nivel local național și internațional.
- Includerea în actele normative sau crearea unui cadru legal care ar veni să protejeze profesorii de atacuri asupra demnității cadrelor didactice și ar contribui la prevenirea unor posibile situații de violență din partea elevilor sau a părinților cu comportament neadecvat.
- Acordarea de consultanță managerilor în problema elaborării/respectării statutului asociațiilor obștești ale părinților.
- Informarea părinților despre normele legale de desfășurare a activității asociațiilor obștești ale părinților.

- Ajutorul părinților trebuie să fie în conformitate cu cadrul legal, prin instituirea legală a asociațiilor obștești ale părinților și transparența gestionării fondurilor acumulate.
- Evitarea standardelor duble în relațiile cu comunitatea de părinți.
- Respectarea *de facto* a statutului asociațiilor obștești ale părinților.
- Respectarea cadrului legal în parteneriatul școală-familie-comunitate.
- Stimularea inițiativelor elevilor, ale cadrelor didactice, ale părinților și ale membrilor comunității, orientate spre consolidarea imaginii instituției de învățământ.
- Consolidarea relațiilor școlii cu agenții economici, APL și ONG-urile din comunitate.
- Promovarea serviciilor educaționale pentru membrii comunității, organizate în școală și în localitate.
- Elaborarea și implementarea proiectelor de promovare a imaginii școlii în comunitate.
- Organizarea și implicarea în acțiuni de mentorat și voluntariat în școală și în comunitate.
- Realizarea și monitorizarea activă a unor planuri strategice de formare continuă și mentorare a cadrelor didactice de către instituțiile de învățământ.
- Școala tânărului diriginte, prin organizarea și desfășurarea unui număr mai mare și divers de activități și cursuri de formare continuă la nivel local și național în vederea inițierii tinerilor specialiști în domeniul dirigenției.
- Stabilirea unei corespondențe active permanente între școală și familie prin scrisori, mesaje, trimise periodic sub formă de mulțumire, informare sau anchetă, ce ar ajuta colectivul pedagogic să actualizeze metodele și procesul educațional în vederea reușitei, propunând prealabil părinților un mod comod de comunicare (prin SMS, apel telefonic, e-mail sau scrisoare poștală).
- Activizarea și asigurarea funcționalității site-urilor tuturor instituțiilor de învățământ preșcolar, preuniversitar, inclusiv DGET⁴², cu pagini electronice speciale adresate părinților pentru informarea, plasarea sistematică a conținuturilor unor subiecte de interes comun, activități desfășurate pentru profesori și părinți: de consultare sau formare/instruire, păstrate în arhiva site-ului⁴³, pentru persoanele absente la activități, dar care ar fi dorit să se informeze

---

⁴² Modelul site-ului DGET din Fălești, <http://dge-falesti.org/index.php/pagina-pentru-p-rin-i>, în planul complex de activitate se găsesc mai multe activități de formare raională: parteneriate între grădiniță, școală și familie cu tema „Cu părinții de partea noastră nimic nu poate da greș” etc.

⁴³ Un exemplu de bune practici oferă paginile *Resurse pentru profesori*, *Resurse pentru părinți* de pe site-ul Gimnaziului-Grădiniță „Igor Crețu” din satul Găvănoasa, r-nul Cahul: <http://gavanoasa.educ.md>, sau site-ul Liceului Teoretic „Elimul Nou” din mun. Chișinău, cu pagini ce oferă surse utile, arhivate, pentru inițierea în domeniul dezvoltării profesionale și personale pentru adulți: PROFESOR+, DIRIGINTE+, MENTOR+ etc.:

ulterior, pe cale virtuală.

- Publicarea și distribuirea gratis și on-line (cu susținerea Ministerului Educației și a ONG-urilor) a materialelor informaționale pentru părinți, cu sugestii, idei și recomandări (gen ghid pentru părinți⁴⁴, care există în diverse versiuni în practica statelor vecine), adaptate pentru necesitățile părinților din Republica Moldova.
- Promovarea unor ghiduri în format electronic pentru informarea, consultarea și orientarea părinților⁴⁵.
- Diseminarea bunelor practici și schimb de experiență în domeniul parteneriat școală-familie în reviste de specialitate, care ar întruni experți în domeniu, diriginți de performanță, psihologi, consilieri sociali etc.
- Crearea unor platforme educaționale, platforme de management educațional, în care să se regăsească atât profesorii, managerii, cât și părinții și elevii din R. Moldova⁴⁶.
- Publicarea și distribuirea on-line a unor noi materiale-suport pentru cadrele didactice în vederea consilierii și a comunicării asertive cu copiii și părinții (informații documentate științific despre cele mai importante pietre de hotar în comunicarea cu părinții sau dezvoltarea școlarului, scenarii pentru stimularea tuturor ariilor de dezvoltare hotărâtoare pentru succesul școlar, modalități specifice de a coopera, de a regla comportamentele nedorite, strategii și activități pentru stimularea inteligenței, a atitudinii față de învățare și a operațiilor gândirii etc.)⁴⁷.

<http://elimulnou.md/pages/profesor-plus/> etc.

⁴⁴ Amelia Baciuc et al., *Educația părinților*, Buc., 2006, http://www.pentrueducatie.ro/_upload/doc/Educa%C5%A3ia%20p%C4%83rin%C5%A3ilor.pdf;

Marcela Claudia Călineci, Speranța Lavinia Țibu, *Părinții în școala mea. Ghid de idei practice pentru activități cu părinții*, <http://www.unicef.ro/wp-content/uploads/Ghid-de-idei-practice-pentru-parintii-din-scoala-mea-2013.pdf>;

O. Agheorghesei et al., *Consilierea părinților – perspective europene. Material suport pentru părinți*, Iași, 2015,

<http://cjraeiasi.ro/userfiles/files/Noutati/Brosura%20parinti%20redimensionata.pdf>;

Organizația „Salvați Copiii”, *Ghid pentru dezvoltarea relațiilor sănătoase între părinți și copii: o abordare pozitivă, bazată pe respectarea drepturilor copiilor*, București, 2012,

https://www.salvaticopiii.ro/upload/p000600010002_Ghid%20educatie%20parentala.pdf;

„Встречи с учителями. Информация для родителей”,

http://schools.nyc.gov/NR/rdonlyres/4930C0EC-CD4E-44A5-B59C-6CD0C3E487E1/0/ParentGuidetoParentTeacherConferences117_Russian.pdf;

„Успешная встреча родителей с учителями. Советы”,

<https://www.pps.net/cms/lib/OR01913224/Centricity/Domain/42/Parent-Teacher-Conference-Tips-Russian1.pdf>

⁴⁵ Speranța Farca, „Copilul meu începe școala”, 2012, <http://speranta.farca.ro/ghid-pregatitoare/>

⁴⁶ Analogice cu platforma educațională QEDU.

⁴⁷ Corina Bârlădeanu et al., *Consilierea părinților – perspective europene. Material suport pentru cadre didactice*, 2016, <http://cjraeiasi.ro/userfiles/files/Noutati/BROSURA%20CADRE%20DIDACTICE%20%28redimensionata1%29.pdf>;

ISE, *Educarea și consilierea părinților. Ghid*, Buc., 2006, <http://www.ise.ro/wp->

- Abordarea în cadrul atelierelor, seminarelor, întrunirilor pedagogice și conferințelor anuale ale pedagogilor a unor subiecte mai puțin generalizate, cu un caracter formal și mai puțin practic, ce ar oferi schimb de bune practici și cunoștințe în domeniul educației adulților – însușirea unor tehnici și metode de lucru specifice pentru adulți, în special *părinți*, transferul unor modele de bună practică pentru dezvoltarea programelor pentru părinți și adulți.

Comunicarea eficientă între părinți și cadrele didactice și invers contribuie „ca orice copil să-și atingă în viață potențialul său maxim”. Împreună, ca parteneri egali, școala și familia au datoria de a asista copilul în procesul de autocunoaștere, de definire a scopului personal și de îndeplinire a visului său în viață.

Părintele vede școala prin ochii propriului copil mai întâi, apoi ca membru al comunității, fost elev, contribuabil etc. Ne place sau nu, trebuie să recunoaștem că statutul pe care ni-l atribuie astăzi societatea este o urmare a modului cum ne percep copiii, discipolii, formabilii noștri, mass-media etc. Or, dacă copiii ne văd altfel decât ne dorim, e și vina noastră... Doar printr-o proactivitate sinergică putem realiza o finalitate educațională de calitate, vizibilă în societate, să activizăm procesul de promovare a unor servicii calitative în educație.

Bibliografie

1. Codul educației al RM, nr. 152 din 17.07.2014.
2. Hotărârea Guvernului RM nr. 944 din 14.11.2014 „Cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020 «Educația 2020»”.
3. Cadrul național de referință al curriculumului. Curriculumul național 2017. Standarde de calitate pentru instituțiile de învățământ primar și secundar general din perspectiva școlii prietenoase copilului.
4. Boboc, I. „Reforma managerială în școlile europene”. In *Tribuna învățământului*, 2001, nr. 622-623, p. 14-15.
5. Dragomir, Mariana; Pleșa, Adriana; Breaz, Mircea. *Manual de management educațional pentru directorii unităților de învățământ*. Ed. Hiperborea, 2000.
6. Ezechil, L.; Păiși Lăzărescu, Mihaela. „Coordonate ale unui parteneriat educațional autentic”. In *Învățământul primar*, 2001, nr. 2-3, p. 40-44.
7. Ilarion, Niculina. „Evaluarea rezultatelor școlare în sprijinul relației educator-elev-profesor”. In *Învățământul primar*, 2001, nr. 4, p. 17-19.

---

content/uploads/2012/08/Ghid-Educatia-si-consilierea-parintilor.pdf;
Larisa Cuznețov, *Consilierea parentală. Ghid metodologic*, Chișinău, 2013,
[http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/349/Cuznetov,%20Larisa. Con s%20parentala_Ghid%20metodologic.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://dir.upsc.md:8080/xmlui/bitstream/handle/123456789/349/Cuznetov,%20Larisa_Con%20parentala_Ghid%20metodologic.pdf?sequence=1&isAllowed=y);
Centre de resurse pentru educație și dezvoltare. Ghid de organizare, funcționare și implementare a serviciilor, Buc., 2009,
http://proiecte.pmu.ro/c/document_library/get_file?p_l_id=16980&folderId=21042&name=D LFE-2601.pdf

8. Olaru, Silvia Delia; Soare, Cătălina Robertina. *Managementul relațiilor cu publicul și maniere în management*. București: Lumina Lex, 2001.
9. Lungeanu, Cătălin. „Forme și metode de colaborare școală-familie”.
https://www.academia.edu/8864216/Forme_%C5%9Fi_metode_de_colaborare_%C5%9Fcoal%C4%83-familie.
10. Ciucă, Olga-Maria. „Relația școală-familie în contextul actual”. In *Tribuna învățământului*, postat 28 martie 2016.
<http://www.tribunainvatamantului.ro/relatia-scoala-familie-in-contextul-actual/>.
11. Balan, Mirela. „Parteneriatul familie-școală – o garanție a succesului școlar”. In *Revista cadrelor didactice*. Nr. 31, 2016, p. 51-57.
<https://www.didactic.ro/revista-cadrelor-didactice/parteneriatul-familie-scoala-o-garantie-a-succesului-scolar-1>.
12. Fazecaș, Sanda. „Colaborarea dintre școală și familie – factor hotărâtor în educarea școlarului pentru integrare în societate”. In *Tribuna învățământului*, postat 1 iunie 2015. <http://www.tribunainvatamantului.ro/colaborarea-dintre-scoala-si-familie-o-componenta-importanta-a-educatiei-permanente/>.